Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807 / 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 95. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ТРАВНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 19, 1954 No. 95. VOL. LXI.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗАБОРОНИВ РАСОВУ СЕГРЕГАЦІЮ В ШКОЛАХ

ЦЕ ОДНОДУШНЕ РІШЕННЯ СУДУ В СПРАВІ РАСОВИХ ОБМЕЖЕНЬ — НАЙВАЖЛИВІШЕ ВІД ЧАСІВ ДЕКЛЯРАЦІЇ ЛІНКОЛНА; ПОЛІТИКИ З ПІВДЕННИХ СТЕЙТІВ КРИТИКУЮТЬ РІШЕННЯ СУДУ, ЯКОГО ВИКОНАННЯ ВІДЛОЖЕНО НА ПІЗНІШЕ

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА видав свою опінію про сегрегацію в публічних школах, уважаючи її за незгідну з Конституцією ЗДА. Цей крок Найвищого Суду перейде до історії поруч Декляраціі президента Лінколна, бо він матиме великий вплив на внутрішні американські відносини. Головний суддя Найвищого Суду Ірл Воррен заявив, що освіта має бути доступна для всіх при однакових можливостях. Найвищий Суд вирішив, що окремі школи для дітей білих і кольорових батьків — є „запереченням рівної опіки права", про яку згадує Конституція в 14 Поправці та на яку покликувалися представники кольорового населення в своїй скарзі до суду. Рішення Найвищого Суду є відповіддю на скаргу негритянського населення зі стейтів Південної Каролайни, Вірджінії, Делевару та Кензасу, але воно матиме значення для всіх 17 стейтів, в яких обов'язує сегрегація в публічних школах. В цих стейтах, і в дистрикті Колюмбія 9 мільйонів білих дітей та 2,650,000 кольорових дітей ходять до окремих шкіл. Опінія Найвищого Суду про незаконність сегрегації в публічних школах уневажнює окремі місця Конституцій тих стейтів, де існують окремі школи для білих і кольорових дітей. Здійснення цього рішення Найвищого Суду відкладено на пізніше, бо треба буде вести переслухання з департаментом справедливости та представниками заінтересованих стейтів. Кольорове населення вже віддавна домагалося скасування сегрегації в школах, але Найвищий Суд вирішив 1896 року, що і в окремих школах діти кольорових батьків „мають, хоч і окремі, але рівні можливості" освіти. Тепер головний суддя Воррен заявив, що, на думку суду, сегрегація в публічних школах не дає однакових можливостей дітям кольорових батьків. Він казав, що не можна завернути годинник до часів, коли ухвалювали Поправку до Конституції в 1868 році, ані навіть до 1896 року. „Тепер виховання й освіта, — це найважливіша функція стейтів і самоуправ. Коли дитині не дається можливости здобути освіту, то їй не дасться права на успіх у житті" — казав Воррен. „Відокремлювати дітей від інших дітей того самого віку і здібностей тільки на основі раси — викликає в цих дітей почування меншевартости в громаді, і може так вразити їхні серця й уми, що пізніше неможливо усунути цей стан покривдження". Кольорове населення ЗДА прийняло рішення суду з радістю; також правники, соціологи та виховники вдоволені з такого вирішення цієї справи. „Голос Америки" 34 мовами передає це рішення до відома всіх народів світу. Але конґресові політики прийняли його з обережністю, бо вони свідомі того, що воно матиме велике політичне значення, і будуть труднощі з його здійсненням, головним чином у південних стейтах ЗДА. Губернатор Джеймс Ф. Бирнес з Південної Каролайни заявив, що суд нарушив Конституцію ЗДА. Губернатор Джорджії Герман Толмедж давніше часто заявляв, що не буде спільних шкіл для білих і кольорових дітей, як довго він є губернатором в цьому стейті. Загально думають, що повне здійснення цього рішення може настати аж через кілька років.

Відкладено на тиждень переслухання в справі спору МекКарті з армією

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заборонив федеральним урядовцям зізнавати перед Сенатською Слідчою Підкомісією про те, що діялося під час урядової конференції в справі сенатора Джозефа МекКарті в січні цього року. В цій справі президент вислав листа до секретаря оборони, в якому пише, що він старається зберегти засади окремішности трьох родів влади: законодатної, виконної і судейської. Тому президент заборонив, дорадникові армії Джанові Дж. Адамсові зізнавати в Сенаті про зміст секретного засідання. Рішення президента викликало спротив обох сторін. Сенатор Джозеф МекКарті заявив, що президент поставив „залізну заслону" над тою конференцією з 21 січня, де обговорювано справу його спору з армією. МекКарті каже, що хтось намовив президента до цього, бо він сам був би так не зробив. Демократичні члени цієї підкомісії заявляють, що уряд хоче „вибілити" цю справу. Внаслідок рішення президента республіканська більшість вирішила відложити на тиждень ці переслухання. Дехто сумнівається, чи вони взагалі будуть продовжуватися. Генеральний прокуратор Герберт Бравнел заборонив подавати до публічного відома той лист, який сенатор МекКарті предложив комісії, і який був скороченням звіту ФБІ про підривні елементи в лябораторії армії.

Один доляр, виданий на летунство, принесе чотири доляри ощадности

Ню Йорк, Н. Й. — Секретар летунства Гаролд Е. Талбот, промовляючи на обіді членів Військових Орденів світових воєн в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку, домагався підвищення платні для летунів. Він сказав, що один доляр, виданий на підвищення платні летунам — принесе державній скарбниці ощадности від чотирьох до п'ятьох долярів. Це парадоксальне твердження секретар летунства узасаднював так: Внаслідок низьких платень багато летунів залишає військову службу після обов'язкових чотирьох років. Щоб мати таких самих кваліфікованих летунів, зокрема радарових або турбомоторових фахівців — треба довгого вишколу. Тепер тільки 25, а деколи 10 відсотків летунів залишаються служити при летунстві після відбуття обов'язкового реченця. Найближчого року 200,000 летунів залишать військову службу, а вишкіл нових летунів коштуватиме від двох до трьох більйонів долярів. Багато летунів залишилося б на довшу службу, якщо б підвищити їм платні. Цивільні урядовці вже два рази діставали 10-відсоткову підвишку, а військовики тільки раз, і то лише п'ятивідсоткову.

Зростає число випадків дитячого паралічу

Ню Йорк, Н. Й. — Д-р Гарт Е. Ван Райнер, медичний директор Крайової Фундації для дитячого паралічу повідомляє, що число випадків занедужань на дитячий параліч зросло на 29 відсотків в перших чотирьох місяцях цього року. В перших чотирьох місяцях ц. р. зголошено 2,122 випадки цієї недуги на терені ЗДА і Гаваїв. Це число більше від чисел за ці самі місяці на протязі п'ятьох років, отже від 1949 року, коли дитячий параліч забрав найбільше жертв між дітьми цієї країни. Сім стейтів і Гаваї мали 50 або більше випадків цієї недуги, а Каліфорнія занотувала аж 516 випадків, тобто на 36 відсотків більше від пересічного числа в попередніх роках. Зріст випадків цієї недуги нотують такі стейти, як Огайо, Флорида, Пенсилвенія і Мічіґен. В стейті Ню Йорк число випадків зросло на 17. Крайова Фундація для боротьби з дитячим паралічем видає грошові допомоги та забезпечує шпитальним влаштуванням ті стейти, яким загрожує ця недуга. Каліфорнія дістала 265,000 долярів, 176 ліжок і 469 респіраторів. В деяких округах вже закінчено щеплення проти дитячого паралічу.

ПОМЕР ОСТАП ГРИЦАЙ

Сеньйор українських письменників на скитальщині, д-р **Остап Грицай**, помер 7 травня ц. р. у Мюнхені, в Німеччині, у віці 73 років. Остап Грицай — був чільним українським ліриком, літературним критиком і публіцистом. Займався головно перекладами поезії з німецької мови на українську й з української на німецьку (Шевченко!). проживши більшість свого життя у Відні і в Німеччині. Похорон відбувся 11 травня.

АФЛ підтримуватиме прихильних робітництву кандидатів на конґресменів

Шікаґо, Ілл. — Американська Федерація Праці, яка нараховує 10 мільйонів членів, вирішила цього року змінити свою тактику в підтримці тих кандидатів на конґресменів, які прихильні робітництву. Ця організація, звичайно, збирає на виборчий фонд коло 600,000 долярів. Цього року вона вирішила не розділяти цих грошей на всі округи а призначити їх лише на ті, де непевний вибір кандидата на конґресмена — ворожого і прихильного робітництву. На найближчій конференції політичної організації АФЛ мають скласти список тих виборчих округ, де треба буде фінансово підтримувати кандидатів, що стоять за робітниче законодавство, прихильне для робітників. Представники АФЛ гадають, що вибраний восени новий Конґрес матиме прихильну для робітників більшість, бо робітники своїми голосами допоможуть перемогти демократичним кандидатам своїх республіканських противників, головно в тих виборчих округах, де вислід виборів вирішує мала більшість голосів. — Демократи в стейті Ореґон думають цього року здобути сенатський мандат в цьому стейті, де вони від 1914 року не мали свого сенатора. Вибраний у 1950 році республіканський сенатор Вейн Морс, заявився як незалежний, і тепер демократи гадають здобути сенатський мандат із цього стейту, перший раз впродовж 40 років.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** із дружиною відвідав свою фарму в Геттесбурґу в Пенсилвенії, де відбудовується його родинну домівку, що має 175 років. Президент думає замешкати на старі літа на цій фармі. Його брат, д-р Мілтон С. Айзенгавер із дружиною був також у тому самому часі на цій фармі.

● **Конґресмен Френклін Д. Рузвелт мол.**, син бувшого президента, заявив, що він не збирається кандидувати на губернатора Нюйоркського стейту при найближчих виборах в листопаді ц. р., але кандидуватиме, якщо Демократична Партія виставить його своїм кандидатом.

● **Резервовий офіцер фльоти** комодор Ірл Тросіно має командувати німецьким підводним човном Ю-505, який він захопив під час другої світової війни. Цей човен підпливе з порту в Північній Каролайні до Шікаґо, де його примістять в науковому музеї в Парку Джексона.

● **Сенатор Гомер Ферґусон** заявив, що летунські сили ЗДА заощадили пів мільйона долярів, зредукувавши свій особовий стан на 83,000 осіб. Летунські сили 1-го липня матимуть персональний склад, передбачений на той самий день найближчого року.

● **Президент Айзенгавер** вислав ґратуляції генералові Владиславові Андерсові з приводу 10-річчя битви Другого Польського Корпусу на Монте Кассіно в Італії. Святкування цих роковин відбувалося в Лондоні.

● **Д-р Вільям Т. Мастард** із Торонто повідомляє, що йому вдалося перевести першу в історії хірургії успішну операцію серця малого хлопця. Кров цього пацієнта йшла до серця фальшивим боком і поверталася назад до легенів, замість розходитись по тілі.

● **В минулому році** Венесуеля експортувала на 96,423,000 кубічних стіп менше необробленої і рафінованої нафти як в 1952 році. Це зменшення експорту нафти становить 3.08 відсотка і є наслідком зарядження уряду, який хоче створити нафтові запаси на майбутнє.

● **Армія випродукувала** новий стоп титанію, який має в'язкість і міцність сталі, але на 40 відсотків легший від сталі. Його вживатимуть до виробу танків і панцерних плит.

● **Президент Айзенгавер** відмовився подвоїти мито на імпортовані ножики й ножиці. Тарифова Комісія домагалася збільшення мита, щоб підтримати домашню продукцію.

ПІСЛЯ ЮВІЛЕЙНОЇ ІМПРЕЗИ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Ювілейний фестиваль, що відбувся минулої неділі в Карнеґі Голл з нагоди 60-річчя Українського Народного Союзу є все ще — і цілком певно на деякий час залишиться — одною з головних тем для розмов не тільки серед українців, але й їхніх приятелів. У припадкових розмовах та з припадкових голосів можна зробити висновок, що фестиваль своєю масовістю, своєю програмою і її виконанням, як і його дбайливою підготовою, головно щодо національних костюмів, декорацій і т. п. зробив велике враження на масу глядачів усіх походжень та переконань. Попідносились голови за наші національні мистецькі цінності та збільшилась надія щодо наших культурних і національних можливостей. На імпрезі були не тільки представники американської та чужомовної преси, але й багато інших американців та представників інших національностей. Між іншим, одну льожу були заповнили наші приятелі та видатні представники ізраїльського походження, були вони теж і на залі. Вже в неділю ввечері місцеві радіовисильні кожної години повторювали головні думки з виступу на фестивалю сенатора Лімена, якому Ню Йорк Таймс віддав найбільше уваги на першій сторінці. Твердження сенатора були критичні відносно міжнародної політики теперішнього уряду, головно відносно занадто пропаґандивного, але замало речевого підходу до визвольних проблем поневолених народів. Українське форум для тих думок цього високого представника мусіло звернути на себе увагу кожного, хто інтересується державними і політичними проблемами.

На окрему увагу заслуговує велике, крім культурно-мистецького і політичного — теж і товариське значення імпрези. Між її учасниками були люди не тільки з великої метрополії Ню Йорку, але й віддалених околиць та стейтів, включно з Канадою. Після імпрези збирались більші і менші гурти приятелів та знайомих і, маючи ще багато часу — імпреза закінчилася в 5-тій годині — сходились разом і обмінювались думками. Звичайно, відбута імпреза та наші культурні і громадські можливості були одною з головних тем у розмовах. Між іншим, у деяких колах, заохочених успіхом недільної імпрези, щораз більше назріває думка, чи не спромогтися б українцям на довшу підготову одної з українських опер та її поставу в Метрополітальній опері по звичайному сезоні.

Роман Петріна, один з керівників танців на ювілейному фестивалі УНС. Прекрасний танок „Коло", що його виконали дівчата, був його укладу.

ЛУКА ПАЛАМАРЧУК — НОВИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УССР

Москва. — Новим міністром закордонних справ УССР призначено Луку Паламарчука. Попередній міністер Анатоль Барановський, який репрезентував УССР в Об'єднаних Націях, дістав призначення на голову уряду державного плянування. Барановський був міністром закордонних справ від червня минулого року.

ЗДА почали нову офензиву в „холодній війні"

Вашингтон. — Директор Інформаційної Аґенції ЗДА Теодор С. Стрейберт повідомив, що його аґенція почичає нову офензиву в поборюванні ідеологічних гасел комуністичної пропаґанди. Він сказав, що робить це в порозумінні з президентом Айзенгавером та Крайовою Радою Безпеки, щоб здемаскувати та протидіяти ворожим спробам знищити цілі нашої політики. Першим кроком у цій новій офензиві буде висилка до 104 бібліотек закордоном 54 назв книжок, які в науковий спосіб вияснюють і аналізують комуністичну доктрину, стратегію та методи. Ці книжки мають бути виставлені на видному місці з написом „комунізм". Бібліотеки ЗДА закордоном влаштовуватимуть доповіді і семінарі про комуністичну стратеґію в теорії і в практиці. Комунізм здобув симпатії деяких людей, які захоплюються ним, бо не знають дійсної практики комунізму. Ці люди стали знаряддям комуністичної ідеології. Вислані книжки американських та закордонних авторів мають подати правдиві факти про комунізм та його практику. Між цими книжками находиться також і Конґресовий звіт про масакру польських старшин у Катині.

Франко закидає Черчилові зламання приречення

Мадрид. — Голова еспанської держави, генерал Франсіско Франко написав у головному органі еспанського режиму „Арріба", під псевдонімом „Маколей" статтю з гострими закидами на адресу Англії у зв'язку із спором за Ґібральтар. Франко твердить, що під час другої світової війни, коли Англія перебувала у скрутній ситуації, Черчил обіцяв еспанському амбасадорові, що Англія зверне Ґібральтар Еспанії, якщо вона збереже невтральність. Цієї обіцянки, мовляв, Черчил не дотримав. Франко закидає Англії утримування залоги в Ґібральтарі зисками із зорганізованого пачкарства і з господарської експльоатації місцевого населення. Франко каже, що Єлисавета напевне про все це не знає, а коли б була дізналася під час свого перебування в Ґібральтарі, то „її серце було б сповнилося гіркістю". У відношенні до Єлисавети II стаття є дуже куртуазійна й підкреслює, що Еспанія стрималась від усяких демонстрацій під час перебування Єлисавети в Ґібральтарі, щоб не затормувати особи королеви.

День Армії ЗДА в Німеччині, Англії і Кореї

День Американської Армії, в неділю 16 ц. м., був святкований в усіх заморських американських базах. Зокрема відбулась парада 6-го американського піхотного полку в Західному Берліні, з танками й змоторизованими одиницями та легкими літаками. Ця парада відбулася на Темпельгофському летовищі в Берліні, що відіграв був величезну ролю в рр. 1948-49, коли американським летунством зламано комуністичну бльокаду Берліну. На американську параду в Берліні прибув головнокомандувач американських військ в Европі ген. Годж — який у своєму зверненні до 6,000 дефілюючих вояків заявив м. ін., що „американська армія в Европі має сьогодні найвищу бойову вартість". — Росіян не запрошено, як гостей на ту параду, якій приглядалося коло 50.000 німців. — У зв'язку з Днем Армії вперше відкрито для англійської публіки доступ до найбільшої американської бази в Англії в Бартонвуд. Коло 100,000 англійців було присутніх під час дефіляди. У столиці Південної Кореї, Сеулі, коло 4.000 американських вояків перейшли парадним маршом у повному військовому виряді вулицями Сеулу, а командувач 8-ої армії генерал Тейлор і президент Синґман Рі видали маніфест, в якому підкреслюють єдину реальну вартість американської сили в запевненні миру і свободи корейському народові.

Комуністи саботують Невтральну Комісію в Кореї

Токіо. — Шведський і швайцарський представники в Невтральній Комісії, що має стежити за правильним виконуванням постанов про перемир'я в Кореї, повідомили Об'єднані Нації, що вони скидають з себе всяку відповідальність за те, що діється по комуністичному боці в невтральній зоні і поза демаркаційною лінією, бо польський і чеський комуністичні члени Невтральної Комісії саботують Комісію і не допускають її до виконування її обов'язків у відношенні до комуністичної Північної Кореї і комуністичного Китаю.

НА ТАЙНИХ ЗАСІДАННЯХ У ЖЕНЕВІ ПРОБУЮТЬ ЗНАЙТИ КОМПРОМІС

МОЛОТОВ ГРАЄ РОЛЮ „ПРИМИРЛИВОГО" ПОСЕРЕДНИКА. — ПРО КОРЕЮ НЕМА ЗГОДИ. — ЧЕРЧИЛ ПІДКРЕСЛЮЄ СЕПАРАТНУ ПОЛІТИКУ АНГЛІЇ. — „ПАКТ НЕАГРЕСІЇ" З КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ

Женева. — Женевська конференція від п'ятниці минулого тижня не мала ні одного пленарного засідання. Зате в понеділок відбулось 3½ годинне тайне засідання, а наступне тайне засідання призначено на вівторок. Темою тих тайних розмов є лише Індо-Китай, при чому Молотов старається викликати враження, що він хоче довести до якогось порозуміння, граючи ніби ролю посередника поміж Заходом і в'єтмінськими комуністами. Останньою такою ніби-компромісовою заявою Молотова була заява, що однаково французька, як і в'єтмінська пропозиції повинні стати плятформою для дискусії. Становища обох сторін різняться найбільше в двох засадничих пунктах: щодо військової справи припинення воєнних дій не в'язати з умовами політичного характеру, при чому комуністи хочуть ці дві речі пов'язати, щоб у безконечність тягнути переговори і в міжчасі продовжувати війну, — і щоб справу В'єтнаму відділити від Ляосу і Камбоджі: у цих двох останніх малих державах Індо-Китаю нема місцевого комуністично-революційного руху і тому уряди тих держав за Франція домагаються, щоб забрати відтіль геть „імпортованих" комуністичних „повстанців", — чому противляться комуністи. Уряд В'єтнаму і Франція не хочуть теж, щоб у В'єтнамі негайно переводити вибори, бо при теперішньому насиленні всього краю комуністами і тамошніх пристрастях ті вибори можуть дати перевагу крайнім елементам і штовхнути край знову в анархію.

Західні держави є зажурені, що справа Кореї зайшла в сліпий кут, тим гірший, що не тільки нема познак, щоб комуністи хотіли об'єднання Кореї, але й серед самих західніх держав нема все ще одного узгідненого пляну. Різниці, існуючі між державами Заходу, виявились знову в заяві, що її склав в англійській палаті громад прем'єр Черчил. Він потвердив тільки те становище, що його займала Англія на початку Женевської конференції, а саме, що Англія не переговорюватиме про південно-східній азійський пакт безпеки перед закінченням Женевської конференції і так само перед кінцем не говоритиме про ніяку активну допомогу Франції на терені Індо-Китаю. Тому міністер Іден не бере участи в переговорах, що їх ведуть у Женеві й Парижі репрезентанти Франції і ЗДА. Зате Черчил підкреслив, що ціллю англійської політики в Женеві є довести до миру в Індо-Китаї під міжнародними ґарантіями. Тим часом три південно-азійські держави з урядами, що тримаються „невтральної лінії" і фактично виявляють про-комуністичні тенденції, а саме *Індія, Вурма й Індонезія*, *за ініціятивою цієї останньої розпочали між собою інформаційні розмови* про можливість „пакту неаґресії" з комуністичним Китаєм: цей пакт мав би бути противагою до колективного пакту безпеки для Південного Сходу Азії, що його пропонують ЗДА.

Лідер комуністів на Філіппінах піддався

Маніля. — Луїс Тарук, 44-літній провідник комуністичної організації філіппінців, який був у 1946 р. членом філіппінського парляменту від комуністів, але перед кінцем своєї каденції втік у гори, — щоб очолювати комуністичний рух проти існуючого режиму, — піддався державній владі. Його тримають у невідомому місці. Тарук перейшов був вишкіл у Москві і його порівнювали з Мао Тсе-Тунґом з червоного Китаю. Вже попередній президент Квіріно повів був проти руху Тарука, відомого під популярною назвою „Гук", збройну акцію, але щойно теперішній президент Маґсейсей почав так енерґійно боротися з комуністичною партизанкою, що врешті загрозив партизанам повним винищенням, якщо до означеного терміну не складуть зброї. Посередником між урядом і Таруком, якому приречено „пристойне трактування", був журналіст, що раніше мав з ним у його гірській кривівці інтерв'ю. На голову Тарука була наложена нагорода 50,000 долярів.

Совєтський шпигун Петров зізнає перед королівською комісією

Кенберра. — Австралійська Королівська Комісія з трьох членів розпочала слідство в справі совєтської шпигунської сітки, аналізуючи докладно зізнання недавнього третього секретаря совєтської амбасади, Володимира Петрова, шефа совєтського шпигунства на Австралію, який зрадив своїх хлібодавців і попросив політичного азилю. Частина слідства в цій справі буде вестись на публічних засіданнях. Тим часом подано вже до відома, що правдиве прізвище Петрова — Шогоров. Його батько був селянином на Сибірі. В 1926 році він змінив своє прізвище на Пролетарський, а пізніше, коли став службовцем відділу тайних шифрів (кодів) у совєтському міністерстві закорд. справ — на Петров. Як колишній член МВД (тоді ще НКВД), він був „людиною Берії" і після його ліквідації боявся за власну долю, — як сам признався австралійській поліції.

В СВІТІ

● **Китайські націоналісти** Чіянґ Кай-шека перехопили в останній четвер ще один польський корабель, що плив до червоного Китаю з товаром: це був „Ґотвальд", поємности 8,000 тонн. (раніше вони схопили „Працу"). 32 поляків, членів залоги, затримали, а 12 китайських моряків судитимуть на Формозі, як комуністичних аґентів.

● **Сінґман Рі** звільнив дальших 55 японських рибалок, що їх південні корейці схопили були при ловлі риби і засудили на рік в'язниці кожного за порушення закону про охорону рибальських прав Південної Кореї, який забороняє японцям ловити рибу в 30-милевій прибережній смузі.

● **У Мюнхені** відбулася публічна маніфестація баварських монархістів. 5,000 баварців вигукували на честь архикнязя Рупрехта, який не зрікся своїх претенсій до баварського престолу.

● **Пробну мобілізацію** переведено у Швеції, втретє впродовж останніх 10 років. Мобілізаційний наказ охопив 100,000 осіб. Впродовж 20 хвилин від видачі наказу — величезна більшість покликаних зголосились у своїх частинах, і не було ні одного, що не з'явився б.

В Італії 59,000 безземельних селяни дістали малі сільсько-господарські наділи. Вони одержали загалом 313,419 гектарів (783,548 акрів) землі з парцеляції великих земельних посілостей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗ МОРАЛІ

Очі світу звернені на Женеву в куди більшій мірі, як на будь-яку іншу міжнародну конференцію від кінця другої світової війни. Можливо тому, що в Женеві перший раз зійшовся Схід і Захід, чи радше зійшлися Европа і Азія, в такому моменті, який може рішити про їхню долю на довгі віки. Та важливіше те, що зійшлися в Женеві два світи в моральному змислі. Один з тих світів повинен би визнавати теж і там моральні засади, як зобов'язуючі також і в відносинах між народами і державами. Другий світ явно навчає, що у відношенні до ворожого „капіталістичного" світу все добре, що допомагає комуністам дійти до влади. Отже ціль освячує засоби, навіть і найбільш неморальні та злочинні.

Простий розум дораджував би, що коли справи так маються, то немає найменшої цілі ті два світи годити і далі дурити себе договорами, що не варті паперу, на якому вони списані. Про те, що якраз так було з договорами, які Захід уклав з Москвою в минулому, всі добре знаємо. Та це Захід не вилікувало і він далі переговорює з представниками режимів терору, облуди і зради. Але що найдивніше, маємо і в демократіях такий інтелект, який це підтримує. Цей інтелект навіть часто заважує в публічній опінії. Найгірше, що для нього моральний підхід до якоїсь проблеми, як тепер виявляється, майже не існує. Оцей занепад морального почуття і моральної відповідальности у певних колах інтеліґенції теж і на Заході є одною з важливих причин цинізму в Женеві. Дейвид Лоренс, що пише на цю тему у своїх кореспонденціях з Женевської конференції, висловлюється так:

„Тут слова представників перевіряють не заради ваги великої цілі, яку вони висувають, але щоб знайти слабі місця та плазунські відступи, можливо прикриті тими словами. Тут слова „компроміс" та „торг" вживаються постійно в пресовім словнику в такому значенні, що комуністичний імперіялізм із своїми аґресивними авантурами в Кореї та Індо-Китаї є тільки іншою філософією — щось на зразок добросовісного політичного вірування — а не злою силою, що її виявляють жорстокі й неморальні люди. Тут думка, що можна дійти до компомісу з сатанічними майстрами інтриґи та інфільтрації вільного світу так прийнята багатьма европейцями — і не малим числом американських коментаторів вдома — що людина дивується, чи занепад, який завжди попереджає упадок кожної імперії, не почав уже, як рак, точити деякі демократії з так званого вільного світу".

Люди з наставленням таких інтеліґентів, очевидно, навіть не припускають, що ще може існувати хтось з мораллю, з якимись вищими принципами, і говорити правду про свої цілі й змагання. Тому саме ніхто з них не вірить в те, що заявляють представники З'єдинених Держав, чи що говорить президент Айзенгавер, наприклад, у справі миру, бо — на думку того інтелекту — він думає тільки про дальшу війну в Кореї й Індо-Китаї. Коли Кремль таке голосить, а комуністи повторюють по цілому світі, то це природне явище, бо нічого іншого від них не надіятись. Але біда, що малощо не так само пишуть про це й в багатьох газетах некомуністичних країн. Прямо вірити не хочеться, пише Лоренс, як можна в демократіях так перекручувати сенс політичних заяв проголошуваних президентом Айзенгавером та секретарем стейту Доллесом у справі миру та оборони Південно-Східньої Азії.

Насувається питання: чому це все діється? Яка причина і яка ціль такої поведінки? Відповідь, на жаль, дуже сумна. Це — надія на те, що З'єдинені Держави вкінці таки поступляться, себто відступлять від своїх моральних засад і підуть під пресією на угоду з комуністами, себто з Кремлем і червоним Пейпінґом, які представляють себе в Женеві „чемпіонами незалежности" Кореї та Індо-Китаю.

З цього бачимо, в якому скрутному положенні знаходяться в Женеві американські дипломати, що представляють країну, яка є у проводі вільного світу, отже й в проводі тих демократичних народів, серед яких іде проти неї пропаґанда, яка нераз мало чим різниться від тої, що її ведуть проти Америки Москва та Пейпінґ. Як то важко Америці в таких обставинах задержати моральні принципи і вдержати один протикомуністичний фронт оборони. Покищо хитається тільки протикомуністичний фронт, бо від проголошених Америкою високих моральних принципів вона не відступила.

ВАШИНҐТОН І ЖЕНЕВА

Політична атмосфера в обох тих містах дуже схожа, дармащо ділять їх коло чотирьох тисяч миль, і Вашинґтон є столицею країни з поверх 3 мільйонами квадратових миль і кругло 160 мільйонами населення, а Женева навіть не є столицею країни на несповна 16,000 квадратових миль із несповна 5 мільйонами громадян. Відколи місцем осідку Об'єднаних Націй став Ню Йорк, а не Женева, ця остання дуже бідкалась, що її здеґрадовано і що вона мусить терпіти за невдачі Ліґи Націй, припечатані саморозв'язанням цієї установи в дні 18 квітня 1946 р. День 26 квітня 1954 року був наче воскресінням найсвітліших днів Женеви між двома світовими війнами: палац колишньої Ліґи Націй знову заройвся державними достойниками і дипломатами з усіх кінців світу. Невигоди, що їх мусять терпіти постійні мешканці міста, стиснені через те, що найбільші готелі і численні приватні віллі забрано для вжитку чужинецьких делеґацій, і клопіт, що його має швайцарська поліція з пильнуванням деяких міністрів, імена яких є вже символами, — виплатяться сторицею Женеві, бо в ній залишаться грубі тисячі з привезених туди закордонних валют. Але Женева може мати ще одну сатисфакцію: атмосфера хаосу і безнадійности, що була така прикметна для численних сесій Ліґи Націй, повернулася теж у повній своїй красі, дармащо Об'єднані Нації були саме для того й покликані до життя на місце Ліґи Націй, щоб створити інший, кращий, гармонійніший міжнародний клімат.

Як виглядає теперішня атмосфера у Вашинґтоні, про це можна виміркувати з такого образового представлення, що його дав Джеймс Рестон на сторінках „Ню Йорк Таймсу" у своєму дописі з Вашинґтону під датою 12 травня ц. р.: „Джан Фостер Доллес, державний секретар, був зажуреним і пригніченим чоловіком, коли він з'явився сьогодні перед сенатською комісією для закордонних справ. Кінці його уст повисли. Його нарис індо-китайської ситуації, не подібний до президентського, був крайньо песимістичний. Він залишив комісію без ясного враження, яка політика, на його думку, має тепер прийти, і щонайменше деякі члени комісії були так заскочені загрозливим виглядом і складністю порушених ним проблем, що вони просто не мали серця висловлювати власні сумніви і виступати з своєю критикою".

А в кореспонденції того часопису з Женеви під датою 13 травня читаємо буквально: „Непевність щодо Індо-Китаю і розчарування з приводу Кореї такі великі, що більшість західніх делеґатів говорять тепер, що вони бажали б собі, щоб взагалі не було прийшло до цієї конференції".

Свідомість, що знаходимось на одному з поворотів історії; непевність, як треба повестися; нерішучість, сполучена з хитанням поміж ‚різні концепції; суперечність вимог закордонної ситуації з настроями крайового громадянства; неприємне почуття, що в минулому зроблено грубі помилки й острах, щоб не зробити їх знову; брак єдности думки і через те почуття власної слабости; свідомість, що ворог вже виграв у минулому і що виграє далі; вичування смертельної небезпеки, яка загрожує від ворога, та водночас непереборний гін до квієтизму, до перебування під прапором „моя хата скраю", до залишення історії, як вона сама побіжить і залишитись самому в ролі глядача, чи дати себе тягнути історії і підпорядкувати свої рішення її дальшим вимогам. . . Ось такі настрої — міркуючи по численних різномовних часописних звідомленнях — панують тепер серед західніх дипломатів у Женеві і — в великій мірі — також у Вашинґтоні. Коли рік тому Черчил почав з упертістю старої людини поручати світові зустріч „великої чвірки", вбачаючи рятунок світового миру в тому, щоб за одним столом засіли він, Черчил, Айзенгавер, Лянісль і Маленков, одним з американських а р ґ у м ентів проти такої ідеї було передбачення, що на випадок невдачі такої зустрічі ситуація може погіршати, а не поліпшитись. Це показалось вже й на Берлінській конференції, а Берлінська конференція була ще зразком порядку, прозорости й західньої ідилії в порівнянні з тим, що діється тепер на Женевській конференції і як вона виглядає. І коли учасники Берлінської конференції виправдували її бодай одним „безспірним успіхом", яким було рішення зійтись на далекосхідню конференцію до Женеви, то з перспективи нинішніх днів видно вже виразно, що це був не успіх, а одна з найбільших помилок. І повну правду мали ті вашинґтонські сенатори й конґресмени, які були насторожені супроти Женеви від першої вістки про те рішення у Берліні. Нині нема вже ніякого сумніву, що Захід не матиме з Женевської конференції ніяких політичних та моральних користей.

Очевидно, Іден казав правду, що коли б при розв'язуванні складних актуальних питань поринати в аналізу минулого й шукати лише винуватців сучасних труднощів, то не можна б ніякого питання практично розв'язати. Може правду каже теж і недавній президент Франції, що замість докоряти Франції за її помилки минулого, краще призадуматись, як допомогти їй в теперішньому. Бо легко сказати: наварив каші — їж її сам. Щоб зробити Франції „на злість" і покарати її за впертість і короткозорість її колоніяльної політики, треба б залишити її без допомоги, хай би втратила весь свій експедиційний корпус і весь Індо-Китай, себто, — допомогти комунізмові запанувати над вільним світом. Очевидно, що засада „на злість" буває в дитячих забавах, а не в політиці. І коли американці можуть мати жаль до Франції за те, що Америці приходиться нині терпіти від наслідків французьких помилок в Індо-Китаї, то Франція може мати ще більший жаль до Америки, що американські помилки в Китаю завинили в переході всього Китаю під владу комуністів.

Трагедією нинішньої міжнародної ситуації є півзасоби, що їх усе ще тримаються держави Заходу. Цих півзасобів тримається Англія і Франція у Женеві і про такі самі півзасоби говориться у Вашинґтоні. І там і тут нема рішучости, і там і тут нема ще переконання, що світ дозрів до моменту, коли тільки цілі засоби і повна мова, мова не тільки слів, але й діл, можуть врятувати ситуацію. Нема вже сумніву, що мав рацію Доллес, а не Іден і Бідо, і що більше користи справі Заходу у Женеві було б зробило негайне проголошення колективного пакту безпеки для Далекого Сходу з загрозою масових відплатних заходів на випадок продовжування Китаєм доставзброї індо-китайським „повстанцям", як та тактика, що була накинена англійцями і французами. Перед Вашинґтоном стоїть нині дилема: дати себе далі терроризувати звеличникам півзасобів, щоб потім нести подвійні прикрі наслідки, чи діяти негайно хоч би власними силами, але у свідомості своєї сили і того, що з комунізмом можна розправлятись тільки силою. Чи не є в сучасному міжнародному світі наймудрішою людиною і найбільшим державним діячем таки старий корейський Сінґман Рі?!

Микола Кокольський

Цирулик з Варшави

Пан Тадеуш Віттлін, польський поет і письменник, колишній видавець польського сатиричного журналу „Варшавський Цирулик", сьогодні іміґрант у Ню Йорку, продукує скрипти для „Голосу Америки" та працює в ділянці літератури. Переді мною англійський переклад його книжки п. з. "A reluctant Traveller in Russia" Невільний мандрівець по Росії Книжка видана в Ню Йорку 1952 року.

Цей невільний мандрівець — то сам автор. Коли в 1939 році німці окупували Варшаву, п. Віттлін перейшов потайки на зайняту большевицькою армією білоруську землю з наміром дістатися окружною дорогою до Франції. Очевидно, що ця ескапада скінчилася дуже скоро і п. Віттлін попав у руку „пролетарської влади", що „опікувалася" ним понад два роки, аж поки він здобув волю в рядах армії Андерса, що тоді формувалася на терені большевицького царства. Історія цих двох важких років життя, большевицька тюрма, „пролетарське правосуддя", присуд смерти, уласкавлення й заслання на Сибір до табору примусової праці і врешті повний перешкод поворот на волю — це тема книжки п. Віттліна. Тема не нова, зокрема для нас, українців. Бо большевицький правопорядок тяжить над українською землею четвертий десяток років, а хресну дорогу знущань, тюрем, заслання і смерти перейшли тут не одиниці, а сотні тисяч і мільйони. Та все таки нас не перестають зворушувати описи людських страждань у тій країні, про яку співець сталінської епохи виспівує екстатично, що „не знає іншої країни, де людина вільно так живе".

Віттлін є членом нації, що, поневолена б о л ь шевиками, терпить, як і українська нація. Нація п. Віттліна маніфестує голосно свій католицизм і свою християнську культуру. Тому й беремо його книжку до рук із належним реверансом. Уже з перших її рядків набираємо переконання, що писана вона не безпосередньо під впливом важких переживань, коли слова диктує не розум, а серце. Стиль книжки, її уклад, а понадто тверда большевицька дійсність, що жахається паперу й олівця в руках невільної людини, говорять нам, що автор писав свій твір тоді, коли опинився вже на вільній землі, куди большевицька рука не сягала. В таких умовинах, звичайно, затирається гострота первісних вражень і до слова приходить здоровий розум. Завдяки тому в споминах Віттліна знайшлося місце не тільки на особисту трагедію, на брутальний терор і морд, але й на барвисту галерію типів, чоловічих і жіночих, на цілий ряд ситуацій, прикрих, а то й трагічних, то знов комічних, на одробину гумору й сатири, сентименту й любощів, на малюнки вічної краси природи. Але бо знайшлося місце й на їдь, якою автор підливає декілька розділів своєї книжки, очевидно не без певного наміру.

Автор змальовує чимало типів совєтського кітла. Одні з них неґативні, другі позитивні, як зрештою скрізь у житті. Очевидно, не міг він поминути й українців, які становлять поважний процент серед маси поневолених. І автор змальовує їх, але послухайте як. Перший з них, це Юрко Варотнік (чисто українське прізвище, неправда ж?), сільський парубчак із ближче неозначеної місцевости карпатської верховини. Вчився на допоміжного проповідника в православній церкві, зайняття в тій церкві незнане. Під впливом большевиків стає він ідейним комуністом, а за пияцтво дістається до тюрми. Тут є дві категорії в'язнів: одні мають для себе окремі ліжка, а другі мусять задовольнятися декількома п'ядями твердої долівки. І от Варотнік виступає нібито в імені українських і білоруських селян і зчиняє цілу бучу, щоб відібрати ліжка від дотеперішніх посідачів, головно поляків і жидів. По кількох днях невдоволені коннаціонали збивають Воротніка до втрати притомности. Другий тип українця, не багато „кращий": короткий, широкий, зі скуйовдженим волоссям, у дранім плащі, п р о ф е с і о нальний бандит і донощик. На ім'я йому Шевченко. І от цей бандит пишається публічно, що знасилував американське дівча, секретарку американської амбасади, яку большевицька влада схопила вночі в поїзді, по дорозі з Ленінграду до Москви. Тепер вона їхала на заслання в тім самім транспорті, що Шевченко і Віттлін. Врешті третій тип, блідий і нічим не замітний — санітар Романцев. І це все. Серед соток тисяч в'язнених українців Віттлін бачив тільки такі типи.. Правда, молода, жіноча половина українського роду вийшла в нього краще. Та це зрозуміле.

Злочинець — тип інтернаціональний і немає нації, яка була б вільна від нього. Тому ми ніколи не підкреслюємо приналежности до польської нації таких персонажів, як оберкати Дзержинський, Менжинський, Ягода чи хоч би „товаріщ прокурор" Вишинський, близький свояк польського архиєпископа Вишинського. Коли ж п. Віттлін підкреслює українство бандита, що акурат носить ім'я українського генія, що акурат з н а с и л у вав американську дівчину, єдину на сотні тисяч ув'язнених, то це вже має своє особливе значення. Це вже пахне намаганням робити серед американської публіки відповідні настрої. Тим більше, що серед сотень тисяч Віттлін не знаходить ні одного чорного типа, що належав би до польської нації.

Людське життя саме по собі важке, і кожен кусень хліба направду политий людським потом. Та сліпа злоба затруює цей хліб ще й їддю, а то брутально ломить і топче саме життя. Зокрема глибокі рани приходиться нести двом сусіднім націям, українській і польській. Та в духовому світі, як і матеріяльному, ніщо не йде намарне. Не підуть намарне й страждання, що їх терплять сьогодні мільйони нічим неповинних людей. Вони таки промовлять колись до затверділих сердець, роз'яснять їдку мряку людського самолюбства та визволять людського духа з дрібної шкаралупи заскорузлости, щоб врешті вийшов на шлях визначений йому Божим Провидінням. І всяк, у кого в серці добра воля, має обов'язок спричинитися до приспішення приходу тієї блаженної хвилі. Зокрема велику відповідальність несе тут друковане слово, книга життя новітніх мучеників. Його завдання — промовляти до серця людини, ушляхетнювати його та вказувати правий шлях. На роз'ятрювання старих ран руками різних цируликів у ньому місця немає.

Бизнесові передбачення

„Після року лагідного застою, бизнес підіймається впродовж останнього чвертьріччя поточного року. Зміна на краще, що прийде після нормального літнього застою, почнеться з низин, дещо значніших, ніж теперішні. Бизнесове піднесення, якщо воно встановиться, триватиме принаймні впродовж півріччя наступного року, а можливо, що й довше. Увесь 1955 рік буде, мабуть, роком доброго бизнесу. Одначе, нема виглядів на поворот гучного пожвавлення в торгівлі й промисловості, а з цим і на незвичайне підвищення платень і цін, під умовою, що вдасться виминути війну".

Оці передбачування подає економічне бюро напівурядового журналу „Юнайтед Стейтс Ньюз енд Ворлд Ріпорт" у виданні з 14 травня. Треба догадуватися, що редакція віддзеркалює тут передбачування, а то й бажання теперішньої адміністрації, яка, очевидно, пробує відвернути населення від чорних думок, що приходять з кожним обниженням бизнесового руху. Тому, що з станом підприємств і торгівлі тісно сполучений добробут робочої частини населення, — передбачування згаданого журналу дуже радо будуть сприйняті в цілій країні.

Кожна відповідальна одиниця, проголошуючи якийсь погляд, мусить подати також джерела, на яких її погляд опертий. Так зробила і редакція журналу, беручи за підставу деякі звіти з бизнесового обороту країни, Ці звіти вміщують майже кожного дня великі щоденники у своїх економічних рубриках. Тому варто розглянути деякі з них, незалежно від тих звітів, що їх містить „Ю. С. енд Ворлд Ріпорт". Це придасться для освідомлення тієї частини громадянства, що цікавиться фінансовими звітами для вирішення, чи краще пускатися на підприємства, чи може залишитися на теперішньому „джабі".

Пресова аґенція „Асошіейтед Прес" проголосила в першому тижні травня фінансовий звіт 616 американських фірм за перше чвертьріччя 1954 р., порівнюючи їхній стан зі станом у першому чвертьріччі 1953 р. Це порівняння дає нагоду кожному громадянинові зробити свій висновок про загальний фінансовий оборот і про вигляди на майбутнє того чи іншого підприємства.

Додані разом чисті прибутки 616 корпорацій в останньому чвертьріччі дали суму 1,884,221,000 дол., а в попередньому першому чвертьріччі з 1953 р. такі ж прибутки становили 1,878,826,000 дол. Значить, чисті прибутки корпорацій зросли на один відсоток, не зважаючи на загальне переконання, що бизнес в Америці обнижується. Одначе тут треба мати на увазі, що до збільшення чистих прибутків спричинилася знижка федеральних податків, за 1953 р., ухвалена теперішнім Конґресом.

Щоб переконатися, яку рубрику становлять податки в чистих прибутках, вистачає навести деякі приклади. Дженерал Моторс Корпорейшен заплатила на 144,000,000 дол. податку менше на 1953 р. й тому могла додати цей прибуток до зисків і виявити 38,000,000,000 дол. прибутків більше, ніж в попередньому чвертьріччі. Подібним способом підприємство виробу амуніції й інших продуктів, відома фірма Е. І. дю Понт де Немурс з Вілмінґтону, Дел., заробила на 11,000,000 дол. більше, бо її податки зменшилися на 48,000,000 дол.; Дженерал Електрік заробила додатково 14,000,000 дол., Стандарт Ойл Ко. оф Ню Джерзі — 20,000,000 дол. і т. п. Протилежний приклад можна завважити на автомо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Тома Воробець

ІНДІЯНИ В ЗДА

Сучасний стан на тлі історичної долі

(3)

Назагал земля залишена в користування індіян є гірша, менше врожайна. Коли в 1948 році пересічний річний прибуток білого фармера становив 3000 долярів, індіянського фармера дорівнював пересічно 1,390 дол.

Рільнича культура індіян ще донедавна була дуже відсталою, але тепер вони користуються такими самими методами і машинами, як білі фармери, передусім ті, що покінчили школи чи господарські курси.

В користуванні колишніх власників континенту залишилося 56,000,000 акрів землі, під опікою федерального уряду і вільної від оподаткування. Ця земля є базою прожитку для понад 300,000 індіян. Простори Національного Парку й Монументів, призначені для збереження, наукових цілей й розривок, обіймають 200,000,000 акрів; національні ліси — 180,000,000 акрів, на яких дозволено лише частинне лісове господарство.

А проте, індіяни, звільнені від податку із землі, що є під опікою федерального уряду, не вільні від іншого роду безпосереднього чи посереднього оподаткування. Ті з них, які проживають поза резерваціями, п і д л я г а ють всім існуючим в даному стейті законам нарівні з іншими громадянами, тобто мають рівні з ними права й обов'язки.

Індіянський закон про заборону алькогольних напоїв

Перед відкриттям Америки европейцями, індіяни й ескімоси не знали алькогольних напоїв. Алькоголь для білих був засобом визиску та обману індіян і навіть воєн з ними. Тому вже влада колоній старалася обмежити продаж алькоголю індіянам.

З 1802 р. президент Джеферсон, на прохання одного індіянського начальника, жадав від Конґресу видати закон про контролю продажу алькоголю індіянам. Цей закон під загрозою ув'язнення до одного року і грошової кари в сумі 2,000 дол. забороняє продавати або дарувати алькоголь індіянам. В 1918 р. заборонено посідати бодай одну пляшку алькоголю на території індіян. В стейті Оклагома від 1933 року дозволено продаж 3,2% пива індіянам і білим мешканцям.

Завдяки законам про контролю алькогольних напоїв, алькоголізм перестав бути загрозливим явищем серед індіян.

Мої спостереження, як лікаря, в індіянському шпиталі свідчать, що індіяни є менше відпорні на шкідливе діяння алькоголю як білі люди.

Шкільництво

Вже перші договори індіянських племен із федеральним урядом запевняли індіянам допомогу у вивченні й засвоєнні культури білих шляхом загального й фахового навчання.

Договір із племенем неваго забезпечував одного учителя для 30 учнів на протязі десяти років.

Перші школи на резерваціях відкрито по Громадянській Війні і незабаром по тому вони поширилися. Видатки на шкільництво становлять тепер одну третину бюджету Індіянського Бюра. (Загальна сума асиґнувань для потреб Бюра в 1949 році становила 50,000,000 дол.).

Треба підкреслити, що деякі племена виявили велике зрозуміння ваги шкільництва і ухвалили примусове навчання, допомагаючи цій справі своїми племінними фондами. Але треба згадати про початкові труднощі та нехіть із сторони деяких племен, що гальмували розвиток шкільництва.

В Ню-Мехіко, в резервації племени апачів була загрозливо поширена туберкульоза. Діти умирали „як мухи". З 1,100 душ племени в 1921 році залишилося живих 580. З огляду на жалюгідний санітарний стан домашнього побуту, всі діти цього племени на початку шкільного року підлягали відвошивленню й купелі. В 1921 р. трапилася нещаслива подія: двоє дітей, по дезинфекції, проведеній в школі, нагло померли. Темні, забобонні батьки вирішили, що причиною лиха є школа. Зібрався натовп індіян і з погрозливими вигуками рушив до школи, щоб її спалити. Учитель сховався у стозі сіна. Завдяки присутності на резервації білого урядовця, одруженого з індіянкою, який володів мовою племени і користувався довір'ям індіян, пощастило цей прикрий випадок вияснити. Покликаний лікар ствердив, що майже 80 відсотків шкільних дітей цього племени були загрожені туберкульозою. Школу перетворено на дитячу санаторію, а решту здорових дітей приміщено у місійній школі.

Від 1924 року, від часу утворення відділу охорони здоров'я при Бюрі індіянські школи забезпечені лікарською опікою.

Старші віком індіяни нарікали, що перебування дітей у школі взимі, коли вони мали б вдома багато вільного часу, не дає їм змоги вивчати старі традиції та перекази.

Стан і характер шкільництва

В 1945 р. начислювано 92,296 індіянських дітей і молоді у віці від 6 до 18 років. З цього числа 27,252 відвідувало школи, утримувані федеральним урядом, 31,927 — публічні, стейтові школи, 7,813 — міські школи з інтернатами. Про 5,929 дітей не було даних, бо їхні батьки залишили резервації. 19,375 дітей не мало змоги вчитися (в тому числі 15,000 в резервації Неваго); з причин браку шкіл або задалекої віддалі. Цим пояснюється великий відсоток неграмотних серед неваго племени.

Федеральний уряд утримує 238 шкіл для індіян, в тому числі 155 денних, від однокласових до вищого типу шкіл (гай скул) з 400—500 учнями в кожній. Інтернати є при 66 школах на резерваціях і при 17 школах поза резерваціями.

Політикою шкільного відділу було не творити окремих шкіл для індіян в місцях, де діти можуть вчитися в публічних школах.

Окремо на Алясці федеральний уряд утримує 78 початкових шкіл для 3,750 учнів, із них одну з інтернатом на 200 дітей. 2,852 дітей учащало тут до публічних шкіл. Крім того є дві школи типу гайскул із фаховим вишколом та інтернатом на 700 і 200 учнів.

Федеральні школи для індіян працюють за прийнятим у публічних школах навчальним пляном і акредитовані поодинокими стейтами за місцем осідку. Особливу увагу звернено на фахову підготову молоді для життя в резерваціях і поза ними. Учні, які бажають продовжувати студії у високих або вищих фахових школах, мають змогу підготовлятись до вступу в них на окремих курсах. Кандидати до цих шкіл можуть одержати з фондів Бюра безпроцентову позику на оплату каледжів, яку зобов'язуються повернути на протязі восьми років по закінченні школи. Багато племен призначають стипендії і творять фонди для молоді, яка бажає здобути високу освіту.

Ще дотепер поширена опінія, що індіяни назагал менше інтеліґентні, ліниві та байдужі до еманципації. Таке неоправдане враження може виникати із поверхової обсервації й недооцінки історичної долі індіян. Старші віком індіяни, які звикли до вільного життя, полювання і риболовства, не можуть звикнути до осілого життя на ріллі і роблять враження безчинних волоцюг.

Однак молодша ґенерація, яка покінчила школи, одержала фаховий вишкіл чи була в армії, працює з тою самою відповідальністю як білі люди.

Досліди над вивченням рівня інтеліґенції індіян, оголошені Гарвардським університетом виказують, що в засаді умові здібності індіян не різняться від білих людей.

В. Г. К.

ЛИСТ У ПОТОЙБІЧНИЙ СВІТ!

Мої найдорожчі Друзі!

Я знаю, Ви до мене прийдете. Як травень у зелених шатах, замаєний квіттям, ступатиме легкою юнацькою ходою по землі, як відсвіжене вечірнім весняним деготом обличчя місяця заглядатиме до моєї кімнати, а вказівки годинника зійдуться на числі 12 — я почую легкий стук у двері.

В радісному, нервовому збудженні, немов дівчина, що по довгій розлуці йде назустріч коханому, я поспішатиму впустити Вас у хату.

Стрункий стан, ясні кучері і сині очі — це Ти, Влодку. Ти ввійдеш перший. Як завжди, як кожного року. І, як завжди, мені зараз стане перед очима Твоя мати з таким добрим, теплим обличчям. І пригадається Стефаникова „Марія". Твоя мати також мала вас трьох. Та хто розкаже про її біль?... Хто змалює її потріскане серце?...

Другим увійдеш Ти, Омеляне. Я погляну на твоє обличчя кольору спілої пшениці, на високе, рівне чоло, на ясно-сині, зі сталевим блиском очі, і в приплпві особливої ніжости стисну Твою руку. Невеличка, соломою крита хата, вузьке подвір'я, клаптик саду, спрацьовані батьки... Чи ж не Тобі несли щастя червоні прапори? Чи не для тебе творила „рай" совєтська держава?

За Омеляном увійдеш Ти, Семку. Поглянеш веселими очима-волошками на мене, поправиш буйну, кучеряву чуприну і енергійно простягнеш на привітання руку. Як кожного року, я чекатиму відомостей про Твою матір, батька. За недоспані ночі, за мозолі криваві вони мали одну лиш нагороду — Твої блискучі успіхи в науці. Якою гордістю сяли їхні обличчя, як вони дивилися на Тебе! А що ж тепер?...

Останнім увійдеш Ти, Васильку, — елегантний, синьоокий, ясний бльондин з ніжним лицем панянки. Твої симпатичні батьки завжди нас так щиро вгощали. Так направду по-українськи. Чим хата багата. А ми їм забрали Тебе, їхнього улюбленця й повели тернистими дорогами. Якого благословення нам слід було б від них сподіватися?

Стрункі і ясноокі, ви ввійдете в мою кімнату. Розсядемося, як бувало колись, де кому вигідні, і почнемо дружню розмову. Поплинуть спомини, налиті сонцем, весною і юністю.

...Дружина копаного м'яча, організаційні сходини, драматичний гурток, запивання „годовщини", жовтневої революції, „служба" в міліції, коли здавалося, що вже нам засвітило сонце волі, організаційна робота...

Молодші друзі: Славко, Влодко, Левко, Антон...

Незабутні подруги: дві Марійки, Стефа, Людка, Ґеня...

Невимовно чарівні Різдвяні свята, коли над білим селом носився гомін коляди і морозної музики; кохані Великодні, коли ясна зелень голубила очі, а п'янкий весняний легіт гойдав мелодійні звуки дзвонів...

Вакації, прогулянки до лісу, купання в Дністрі, літературні вечори і третій ттом „Волині" Самчука, що під його впливом ми проводили вакаційні ночі на пахучому сіні...

Поплинуть спомини, такі милі, солодкі, радісні. Немов у калейдоскопі, рідні обличчя, краєвиди, події, укладатимуться в чудові взори, насичені теплом щорої, невинної, міцної юнацької дружби.

Нарешті прийде черга на найважніший момент. Ми згадаємо весну 1944 р., коли українська земля, „кістьми засіяна і кров'ю полита", стогнала під тягарем навали ворожих полчищ.

В одному кінці нашого рідного села стояла ворожа частина, в центрі, в будинку школи кватирувала „рідна" поліція з міста Т., в другому ж кінці села, під лісом, в обоєму саді, Влодку, на молодій траві сиділи ми і наші молодші друзі. Всі ми — кандидати на старшин і підстаршин УПА. Бавилися пістолями, чистили кріси, перекидалися веселими словами. Весняний легіт чесав наші чуприни, ласкаве сонце цілувало наші чола. І тоді то, Семку, Ти вирішив мою долю. Пригадуєш? Це було сказано так зовсім спокійно, по-дружньому: — „Ти з нами не поїдеш. Лишишся тут і займеш місце друга М., що відходить на працю в йайон".

Так! Це була весна 1944 року. Вув в сонці скупаний запашний травневий день. А як сонце сховалося за карпатські верхи, як долина Дністра накрилася сизим туманом, а на зоряне небо виплив з-за великої стіни лісу усміхнений місяць, з твого, Влодку, подвір'я виїхав віз. На возі — ви, наплечники і зброя.

І я з вами. Я проводжав вас в далеку небезпечну дорогу.

На пасовиську, де могили говорили про якісь невідомі, в сивій давнині заховані події, ми прощалися. Ніщо не закаламутило нашої безжурности, бо зловісне майбутнє було закрите перед нами непрозорою завісою.

Була тиха травнева ніч, як на місці далеких кривавих подій я стискав ваші правиці.

Ми бажали один одному щастя. Всією силою своїх молодих душ, чистих е свіжих, сповнених посвяти для високих, святих ідеалів, ми хотіли вичарувати оте химерне щастя для нас. І місяць, що так щедро обливав нас своїм блідо-синім золотом, здавалося, бажав нам щастя. І задумане небо, і розсміяні зорі, і той коханий вітерець, що так любовно гладив наші обличчя, також, здається, бажали нам щастя.

Ми згадаємо це, і наші голови похиляться в мовчазній задумі. А дальше п оповідатиму:

Як за декілька тижнів моя дорога простелилася на південь, відтак на схід;

Як в похмуру осінь 1947 року до мене добився лист, писаний таким відомим нам чорнилом; те коротке, лаконічне повідомлення, що Влодко, Омелян, Семен і Василько померли на тиф" — здавалось мені, було скупане в крові;

Як минула зима, прийшов травень, і тоді ви вперше мене відвідали. (Була місячна ніч і була 12 година).

Ви знов розкажете:

Як відбули вишкіл, як зброєю записували нову сторінку історії рідної землі і як ворожі кулі перетяли всі ваші юнацькі мрії.

Тоді в кімнаті повіє холодом жорстока дійсність.

Таколи годинник вказуватиме першу годину ночі і ми будемо прощадися, я знаю, ми звернемо наші погляди у зоряні простори, і перед престіл Всевишнього пішлемо наше спільне: „Да будет воля твоя".

Передконвенційні Проєкти

Джерзі Сити, Н. Дж.

Конвенційний проєкт 25-го Відділу УНС

Члени 25-го Відділу Українського Народного Союзу, зібрані на своїх періодичних нарадах в дні 31го березня 1954 в Джерзі Ситі, рішили звернутись до 23-ої Конвенції УНСоюзу з таким проєктом:

Беручи до уваги відому правду, що молодь — це наше майбутнє, отже і майбутнє Українського Народного Союзу, та вітаючи ініціятиву Редакції „Свободи" в започаткуванні окремих сторінок для молоді,

1) уповноважнити Екзекутивний Комітет УНСоюзу та Редакцію „Свободи" поробити всі потрібні заходи для започаткування при „Свободі" відповідного видання для дітей, і

22) призначити на ту ціль відповідні фонди.

Джерзі Сити, Н. Дж., дня 5-го квітня 1954.

А. Драган, голова Відд.
Йосифа Гіббонс,
секрет. і делеґатка.

Віндсор, Онт., Канада

Відділ Українського Народного Союзу ч. 341 дня 2. квітня 1954.

До Головного Екзекутивного Комітету УНС, Джерзі Ситі, Н. Дж., на руки Головного Предсідника, ВП. п. Дмитра Галичина.

Хвальний Екзекутивний Комітете —

Підвладний Відділ УНСоюзу ч. 341, користуючися статутовими привілеями, прохає Гол. Екз. Комітет доручити і поручити Статутовій Ком. розглянути наші проєкти на успішнішу розбудову Союзу у Канаді і представити їх на черговій Конвенції у Вашинґтоні — мотивуючи, як слідує:

На Річних Зборах Відділу ч. 341 у Віндсорі, з дня 28-го лютого ц.р., були одноголосно вирішені слідуючі постанови і домагання, які, у короткому умотивуванні, вчасно зголошуємо під ласкаве узгляднення на черговій Конвенції — а саме.

Підвладний Відділ УНСоюзу ч. 341 у Віндсорі добачував і добачує величезні можливості на розріст Союзового членства по цілій Канаді, якщо офіціяльно заторкнені канадійські справи на послідній Конвенції УНС у Клівленді, остаточно, будуть статутово узгляднені і здійснені — при помочі коштів і заходів головної канцелярії УНСоюзу, як слідує:

1. Створення допомічної адміністративної канцелярії УНСоюзу на Канаду.

2. Уможливлення постійної Союзової сторінки у якійсь з українських газет у Канаді.

3. Скликування окружних з'їздів Союзового членства у Канаді, бодай раз на два роки.

4. Головні організатори, що будуть віддавати весь свій час Союзовій справі, мусять мати постійну мінімальну місячну платню, крім ренумерати за нових членів.

В. Зелений, предс.
І. Хрін, секр.
Р. Ковч, кас.

Такі самі проєкти, ідентичні слово в слово, прислали відділи з Канади чч. 436, 456, 460, 464, 474, 497, і 498.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЕНВЕРСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Шевченківську Академію влаштувала в Денвері Українська-Американська Громада дня 28 березня. Академія відбулася в залі польської школи, де з браку власної домівки відбуваються всі наші імпрези. Академію розпочав хор під орудою п. Я. Нижника „Заповітом". Відтак шкільні діти в короткій сценці зложили вінок перед портретом Т. Шевченка. Коротку святочну доповідь виголосив п. Орищин, стараючись на тлі творів поета підчеркнути найважніші точки його політичної концепції. В дальшій програмі виступив хор з двома піснями: „Сонце заходить" і „Ой три шляхи". Хор, не зважаючи на малий чисельний склад і малу скількість проб (оба факти спричинені хворобами деяких хористів і самого дириґента перед Академією), задовільний. Приємно вражало те, що всі голоси співали мірно і не заглушували других, як це бувало в минулому. Сольова партія п. М. Стефанишина (баритон) в першій пісні — слаба, не вибивалася понад супровід цілого хору. Сольові партії в другій пісні виконали пані А. Колтунюк (сопран) і М. Нижник (альт).

Шевченкове „Послание" віддеклямувала п. М. Орищин, і хоча мусіла перебрати цю точку майже в останній хвилині, вив'язалася зовсім добре з завдання. Інсценізацію „Розритої могили" виконали пані: А. Клепак, А. Колтунюк, О. Миколайська і пан М. Семкович. Саме виконання було добре, але слідні були деякі режисерські недотягнення. Стрій України (стилізований стрій української княгині) не дуже вдалий. Краще надавався б народній стрій або довгий білий одяг з вишивкою, бо ж націю творить в першій мірі народ, а не володар. Кайдани наруках повинні бути тяжкі, ане тоненький ланцушок, що його тяжко зі залі зауважити. Не дуже то вже й гармонізували кайдани на руках і корона на голові. Само закінчення з молитвою „Боже Великий, Єдиний" творило радше жалобний, чим піднеслий настрій, збільшений ще фактом, що козак, виголовивши „Встане Україна", кладеться на очах публіки знова в домовину. Академію закінчено національним гимном.

Купівля церкви. Денверська греко-католицька громада взялася того року до зреалізування своїх плянів відносно купна церкви. Знайдено вже недорогий об'єкт, вибрано спеціяльний комітет і підписано вступний контракт. Комітет переводить тепер акцію збірки фондів, покищо між своїми парафіянами. Назбирано вже готівкою понад три тисячі долярів, а майже друге тільки задекляровано. В майбутньому приготовляється така сама акція поміж денверськими католиками — американцями. Для обзнайомлення денверців з тою акцією, появилося вже кілька дописей в „Кетолік реджістер", а теж для пропаґанди нашого обряду відправлено Українську Службу Божу в американській „Презентейшин Чирч", під час якої дуже добре співав церковний хор. Після Служби Божої відбулося спільне свячене для членів парафії.

Танкова група при У. А. Громаді по довшій підготові виступила на ширші води. А днях 1 і 9 квітня виступала вона перед широкою публікою — перший раз з нагоди бенкету для родичів в одній з денверської Гай-Скул, другий раз на інтернаціональній імпрезі, що її влаштував денверський університет. В програму входили оба рази: „Катерина" (4 жінки і мужчин) гопак у виконанні 4 пар і чумачок — сольо молодого Л. Орищина. Група, яка виступає в народних строях, проготовляється тепер до виступу на великій міжнаціональній імпрезі, що її рік-річно влаштовує УМСА під наголовком „Вон Ворлд Фієста". В денверському щоденнику появилася навіть знимка нашої групи, заповідаючи її виступ на повищій імпрезі.

Л. К.

Дітройт, Міш.

Праця організації старших віком українців.

У 1941-му році невелика група релілійно-патріотичних українців основувала організацію, даючи назву Старших Віком, бо членами могли стати ті, які переступили 40 років життя. Даючи організації статут, оснований на релігійно-моральних основах, вложили тривкий фундамент і тим родом організація швидким темпом розросталась та зараз дійшла до свого значення та поваги серед інших організацій в нашій громаді.

Поммо того, що організація є допомогово-харитативного характеру, сама, як також її члени, беруть активну участь у суспільно - громадській праці. Довгі роки членства в Централі, УКК, участь у Конґресах Американських Українців, членство у місцевій Філії УКК, вказують на це, що нашій установі не байдужа українська справа. Наші члени входять у склад управи місцевої Філії УКК, та одні з тих, які ведуть перед у збірці Національного Датку. З іншими організаціями наладнано гармонійну співпрацю, а навіть подаємо їм свою допомогу. На багатьох з наших членів спадав дягар улаштування проти комуністичної маніфестації відбутої у нашому місті мин. року. На ту ціль виасиґновано поважну готівку. Дано допомогу Союзові Українок у влаштуванні минулорічної Конвенції. Активно допомагаємо Відділові Рідної Школи, та іншим.

Тим самим наша організація зростала в своїй повазі та значенні. Це ясно вказує на зріст її членства, а до того питомої вартости, бо лише останнього року вступило 36 нових членів, у більшості інтеліґенції, та священиків. Тепер начислює поверх 200 членів та $4,400 готівки. Що майно не є „мертвим" капіталом, говорить те, що в 1953-му році виплачено, $1,370.-00 допомоги родинам померлих членів.

Старші віком дали на себе звернути увагу у ширшому крузі нашого громадянства своїм вкладом праці для загальної справи. На неї звернули увагу також американці вищих сфер. Це наглядно доказує, що на інсталяції нової Управи в 1953 році приводив присягу мейор міста Дітройту. П. А. Кобо, в приявності 13 інших високих міських та стейтових достойників. Зріст на повагу Старших Віком треба завдячувати активности її членів.

М. Д.

Бувші вояки УПА шукають спонзорів

Бувші вояки УПА звертаються через ЗУАДК з проханням до американських громадян українського роду виставити для них ашуранси на іміґрацію до ЗДА на основі нового іміґраційного закону.

Потребують спонзорів слідуючі:

1. Дуб Григорій, уродж. в 1927 р., робітник.
2. Теодор Гайдук, ур. 1922 р., шофер.
3. Стефан Гоцко, 1922 р., автомеханік.
4. Стефан Якимів, ур. 1924 р., робітник.
5. Володимир Камінський, ур. 1914 р., робітник.
6. Мирослав Лабунька, ур. 1927 р., студент, Марія, Олексій.
7. Григорій Латанишин, ур. 1919 р., робітник.
8. Іван Мелінишин, ур. 1918 р., робітник.
9. Модест Ріпецький, ур. 1921 р. лікар, Мирослава, Андрій.
10 Богдан Романів, ур. 1923 р., автомеханік.
11. Зеновій Соколук, ур. 1926 р., студент.
12. Володимир Сорочак, ур. 1922 р., студент.
13. Євген Стендера, ур. 1919 р., студент, Ольга, Юрій, Софія, Дмитро.
14. Петро Сачок, ур. 1922 р., швець, Ганнелоре.
15. Михайло Сосняк, ур. 1923 р., робітник.

При цій нагоді Екзекутива ЗУАДК прохає всіх спонзорів, щоби усі ашуранси для людей, проголошених на списках ЗУАДК-у, не посилали за посередництвом других організацій, а посилали просто до ЗУАДК-у, бо інакше тільки припізнюється полагодження справи. Ашуранси конечно виготовляти в 6 копіях.

На запит в урядах праці — яке число ашуранса, подавати: U. U. A. R. C. — D. S. R. 8.

В майбутньому уряд праці буде прибивати печатку на ашурансах ЗУАДК негайно — так, що не буде ніякої затримки.

Ашуранси треба виповняти чітко і точно та висилати зараз на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. box 1661
Philadelphia 5, Pa., U.S.A.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в Ню Йорку, 302-304, 13 вул. Вест., купить такі книжки до своєї бібліотеки: **Ю. Яновський:** 1) Майстер корабля, 2) Оповідання з морською тематикою як напр. Корабель Колумба, Порт та ін. — Твори таких поетів: **Д. Фальківського, Івана Крушельницького, Миколи Хвильового** (Молодість, В електричний вік), **М. Семенка, Ґео Шкурупія, Миколи Вороного, Марка Вороного, Еллана Блакитного, О. Теліги, Ю. Липи, Д. Загула, Я. Савченка, О. Слісаренка, О. Луцького.**

● Ціна на яйця обнизилася і є тепер найнижчою за останніх чотири роки. Тузінь яєць подешевів на 14 центів в порівнянні з тим самим часом минулого року.

З Театру

„Чай з цукром чи без цукру"?

З приводу прем'єри комедії З. Тарнавського — Б. Нижанківського: „Чай у пана прем'єра", що відбулася у Филаделфії, принагідний театральний „рецензент" деяких наших часописів старається навипередки причіпиви (як врешті кожному літературному творові під цю пору) якусь партійну етику. Не є це явище у нас нове, і, власне кажучи, ми повинні були вже до нього звикнути, якщо пригадаємо собі в скільки партіях, наприклад, побував уже Тарас Григорович Шевченко зі своїм „Кобзарем", починаючи від історії літератури С. Єфремова. Тому й не дивно, що зараз після прем'єри партійна гідність принагідного „рецензента" була глибоко нарушена, бо якже ж, мовляв, виставлено п'єсу — сатиру, в якій зневажено президента А. Лівицького... Звідки у того дописувача взялася така фантазія — важко сказати. Подиктували її очевидно або його партійне сумління, або „геростратівські" нахили людини, що дуже хоче написати щось „до газети" — щоб воно не було, тільки, по-можливості, неґативне. На думку глядача, який іде до театру без зайвих партійних застережень і шукає в театрі тільки мистецтва сцени, а не партійних кеклярацій — ото ж на думку такого пересічного українського глядача в комедії „Чай у пана Прем'єра" нема ані одного образливого слова ні на адресу бл. п. А. Лівицького, ні на чию іншу зокрема чи в загальному. Якщо „Чай" і є сатирою, а не комедією, то сатира ця дуже тактовна і дотепна, — вистава її є свіжим подувом у нашій задушливій ідолопоклонством атмосфері. Вистава сатири, яка показує нам правдиво людські (вдармося в груди: наші!) хиба і промахи, а не робить із нас ідолів — уже є великим плюсом у нашому житті. Бо довкруги нас натворено стільки божків у нашому суспільному життю, що часом важко вирішити хто ми й що ми і поневолі пригадуються слова Олеся Бабія:

„І де твоє око гляне,
Полковники й отамани.
І Господь сам не розслідить,
Хто з них герой, а хто бандит..."

Маймо відвагу глянути правді в очі, маймо відвагу подивитися на себе без маски. І саме комедія-сатира „Чай у пана прем'єра" є такою спробою подивитися на себе без маски. Може це комусь і неприємне, комусь може й боляче навіть, але ж не будьмо подібні до старої жінки, яка ні защо в світі не покажеться в товаристві, не вкривши себе грубою верствою шмінок і пудру. Культурний театральний глядач не боїться побачити себе на сцені в кривому зеркалі, він так само весело сміється на своє конто, як і на чуже. То ж будьмо тими культурними людьми 20 сторіччя, не робім театру в політиці і не шукаймо політики втеатрі.

Юрій Калиняк.

Бизнесові передбачення

(Закінчення зі стор. 2)

білевому підприємстві Крайслер Корпорейшен, яке зменшило свої чисті прибутки до 17,681,000 дол. в порівнянні з 24,428,000 дол. у попередньому році.

Таких корпорацій, що в останньому чвертьріччі мали дефіцит, нараховує Асосієйтед Прес 150, а їхні втрати, додані разом, виносять 12 відсотків. Точних втрат у цифрах не проголошено, і це — слабий бік цієї статистики.

Одначе безіменну статистику невдачних підприємств подав відомий бизнесовий щоденник „Волл Стріт Джернал" у спеціяльній таблиці з кожного місяця за останні три роки. Так, у березні 1951 року було 800 збанкрутованих підприємств, опісля число банкрутств зменшилося, але в березні 1952 р. зросло до такої самої висоти, що й попереднього року. Минулий, тобто 1953-ій рік позначився в березні такою цифрою як в 1952 р, і відтоді кількість банкрутств постійно росте, доки в березні 1954 р. не наховано 1,400 збанкрутованих зареєстрованих фірм.

Хто думає „пускатися на бизнес", повинен мати на увазі не тільки можливість чистих прибутків, але й завжди бути готовим на невдачі. Саме на потребу такої обережности вказують подані тут інформації.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

УВАГА! НЮАРК И ОКОЛИЦЯ! УВАГА
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ І-ий ВІДДІЛ в НЮАРКУ — СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ, ОСЕРЕДОК ім. полк. Е. КОНОВАЛЬЦЯ в НЮАРКУ
— влаштовують —
В НЕДІЛЮ, 23-го ТРАВНЯ 1954 Р.
о год. 6-ій вечора
В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ при 180 Вілім вул., в Нюарку, Н. Дж.
СВЯТО ГЕРОЇВ
присвячене пам'яті Головному Отаманові С. Петлюрі, полк. Е. Коновальцеві, ген. хор. Т. Чупринці та всім відомим і невідомим Борцям, що впали на полі слави за Волю України.
Святочне слово виголосить — д-р Петро Мірчук.
Проситься все Українське Громадянство взяти участь у Святі. — Комітет.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ В СТЕЙТІ РОВД АЙЛЕНД
— відбудуться —
В НЕДІЛЮ, 23-го ТРАВНЯ 1954 Р.
о год. 2-ій пополудні
в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ при 74 Harris Ave., Woonsocket, R. I.
Запрошується всіх делеґатів і їх заступників на 23-ту Конвенцію УНСоюзу та всіх урядників відділів прибути на ці збори.
В програмі важні організаційні справи та святкування 60-річчя УНСоюзу.

ДОБРУС та ОДВУ у Нью Йорку влаштовують
У СУБОТУ, 22-го ТРАВНЯ у приміщ. студії Авраменка (4 St. Mark's Place)
ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ
на якому виступлять
1. Проф. П. ГОЛУБЕНКО з доповіддю на тему — „На ідеологічному фронті: хвильовізм, націоналізм і сучасні позиції укр. визвольного руху".
2. Ред. В. І. ГРИШКО з співдоповіддю.
По доповідях відбудеться дискусія.
Запрошуємо представників громад. політ. середовищ і всіх зацікавлених. У дискусії візьмуть участь: ред. Ю. Дивнич і проф. Б. Подоляк. — Початок о 6-ій год. вечора.

Увага! Ню Гейвен та Околиця! Увага!
Т-ВО УКРАЇНСЬКА „РІДНА ШКОЛА"
— влаштовує —
ВЕЛИКУ ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ і ФЕСТИН
— що відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 30-го ТРАВНЯ 1954 Р.
в залі „СІ КЛІФФ ІНН" — 62. КОВЕ. СТ.
НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.
До танців пригає оркестра В. Босого.
Початок о год. 3 попол.
Власний буфет у заряді Управи.
Щиро запрошуємо все Українське Громадянство.
Управа.

УВАГА! Гартфорд, Конн., і Околиця!
ДОПОМОГОВА КОМІСІЯ
при відділі
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ В ГАРТФОРДІ, КОНЕКТІКАТ
запрошує всіх Громадян Гартфорду й околиці на
ВЕЛИКУ ЗАБАВУ
з якої дохід призначений в цілости для залишенців в Европі.
Забава відбудеться
В СУБОТУ, 22-го ТРАВНЯ 1954 Р.
почавши з 8-ої години увечір
В ЗАЛІ
Укр. Амер. Горожанського Клюбу
при ВУЛ. ВІТМОР 53.
Знаменитий буфет. Першорядна музика.
ВСТУП ТІЛЬКИ 1 ДОЛ.
Управа Доп. Комісії.

УВАГА! УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРИНАРНІ ЛІКАРІ УВАГА!
П'яті Річні Загальні Збори
Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів відбудеться в ШІКАГО, 29. ТРАВНЯ 1954 р. о год. 12-ій вполудне, в приміщенні школи св. о. Николая при Райс вул.
По Загальних Зборах спільна вечеря і
ВЕЛИКІ ВЕСНЯНІ ВЕЧЕРНИЦІ.

Увага! Честер, Па., і околиця! Увага!
Т-во ім. Т. ШЕВЧЕНКА, ВІДД. 156 УНСОЮЗУ
— влаштовує —
ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 23-го ТРАВНЯ 1954 Р.
(Sunday, May 23, 1954)
НА SAVOY FARMS, Rd. 322, FULTONVILLE, PA.
Початок о год. 2-ій пополудні.
Оцим Товариство запрошує місцеві Товариства і все Українське Громадянство місцеве і з околиць прийти і разом забавитись на чистім повітрі і при добрій перекусці та добірній музиці. Вступ 50с.
За добру забаву ручить — Комітет.

БРАТСТВО к. ВОЯКІВ 1. УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА КРАЙОВА УПРАВА
повідомляє, що
ЗУСТРІЧ
Громадянства і кол. вояків для відзначення 10-ої річниці бою під БРОДАМИ
відбудеться в місцевості „ЧЕРЧЕ"
ДНЯ 11-го ЛИПНЯ 1954
Програма та дальші інформації в наступних огол.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ВІДДІЛ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
СУБОТА, 22-го ТРАВНЯ 1954
РІЧНИЙ
ПОПИС УЧНІВ
ПОЧАТОК О ГОД. 4-ій ПОПОЛУДНІ.
заля GRIFFITH AUDITORIUM
605 Broad Street, Newark, N. J.
Виступають учні кляс:
Т. БОГДАНСЬКОЇ, Д. КАРАНОВИЧ, О. КЛИМ, Р. ТЕМНИЦЬКОЇ і В. ЦІСИКА.

УВАГА! Пассейк, Кліфтон, Патерзон і околиця! УВАГА!
ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) Відділ 34-ий в Пассайк, Н. Дж.
запрошує
Всі місцеві Організації, та все Українське Громадянство на доповідь
Д-ра В. ШАНДОРА
КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В РОКАХ 1938-39
Доповідь відбудеться
В ЧЕТВЕР, 20-го ТРАВНЯ 1954 Р.,
в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ при 42, Ван Бюрен вул., в Пассейк, Н. Дж., о год. 8:00 вечором.
Управа.

ЩИРО ВІТАЄМО!!!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в ДЖОНСОН СИТІ, Н. Й.,
за Божою помоччю обходитиме
„Торжественне посвячення ново-збудованого Меморіяльного Осередку та посвячення угольноо каменя і почесної бронзової таблиці"
В НЕДІЛЮ, 30-го ТРАВНЯ 1954 Р.
З приводу цього радісного ТОРЖЕСТВА парафія щиро запрошує всіх Українців до ласкавої участи в Святі.
Порядок Свята такий:
10-та год. рано АРХІЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА і Панахида по Героях Американської Армії.
12-та год. опівдня Посвячення Меморіяльного Осередку.
1:30 пополудні БЕНКЕТ-ОБІД Промови почесних гостей.
5-та год. пополудні СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ місцевого Хору і Танцюристів.
Від 6-тої до 12-тої вечора ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ при найкращій оркестрі.
Торжество нашої парафії має явитися релігійною та національною Маніфестацією; щиро віримо, що не відмовитеся нашому уклінному проханню прибути до нас, і своєю присутністю звеличати наше довго учікуване Торжество.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

ПОТРІБНО 2 мужч. до продажі, знаної на цілий світ "Electrolux" машини до килимів, якої не треба випорожнювати. Конечне авто. В справі умови телефонувати до Mr. Stenger, Plainfield 4-0080 (N.J.)

SINK MAN — першоклясний з повним досвідом фахівець — заряд над продукцією комплетного виробу Formica tops.
NATIONAL VANITY CO.
Michigan Ave., off Route 22
Kenilworth, N. J.
UNinionville 2-3617

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРЕЙТОРКИ
Досвідчені на Lingerie for zig-zag — top stitch — pinker — shirrer or Lace Runner.
Добра платня, стала праця.
Голоситись
DELMONTE LINGERIE
4145 Morris St., Jersey City, N.J. or call HEnderson 5-0826

ОПЕРЕЙТОРКИ
до dauble needle машин.
Скіряні і з пластики торби.
Голоситись:
EASTERN BAG CO.
831 Eagle Avenue
Near 161st St., Bronx, N. Y.

РОЗШУКИ

Дмитро Кочерга пошукує свого сина ІВАНА КОЧЕРГА, років 28, який до 1945 р. перебував в Німеччині, в Берліні. Хто знав би дещо про нього, прошу подати вістку на адресу:
DMYTRO KOCHERHA
520 E. 11 St., New York 9, N. Y.
U.S.A.

Пошукую родину Микити Вихопня, який помер 1937 р., родом зі села Жовтанець, повіт Жовква, до Америки виїхав перед першою світовою війною, пошукує стриєчна сестра. Проситься родину чи знайомих подати вістку про себе на адресу:
ANASTAZIA PYRSKA
401 E. 5th St., New York 9, N. Y.

АННА СЛАВУТА пошукує свою сестру Варварку ГОЛОДНЮК з дому, зі села Стривка, пов. Збараж. Одружена за Петром Кріль. Перед першою війною мешкала в Нюарку, Н. Дж. Хто знав би про них або вона сама, прошу зголоситися на адресу: KOZMA SLAVUTA, P. O. Fisher Branch, Manitoba, Canada.

НА ПРОДАЖ

МАШИНКА НА ПРОДАЖ
REMINGTON PORTABLE
(столова) 50 долярів.
Адреса:
A. BILETZKY
213 Jacoby Street
Norristown, Pa.

КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ

ДО ПРОЧИТАННЯ вишлемо кожному книжку О. Мардена. ВОЛЯ І УСПІХ. Як перечитаєте і подобається Вам, пришлете доляра. Якщо ні, звернете книжку. Пришліть 10 ц. на пересилку. Пишіть: SURMA, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

САЛЬОН КРАСИ
„МАРІИКА"
Щоденні години:
від 9. рано до 8. ввечір.
318 EAST 6th ST.
(Bet. 1st & 2nd Ave.)
NEW YORK 3, N. Y.
Telephone:
GRamercy 5-7244

Вже появився в продажі твір
ОЛЕНИ ЗВИЧАЙНОЇ
Миргородський Ярмарок
виданий в 20-літню річницю жалоби страшного голоду на Україні, що був витворений московсько-большевицькою владою в роках 1932-33
ЦІНА 60 ЦНТ.
Замовлення слати:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Спорт

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ останньої неділі.

ФІНАЛ ЗА ЧАШУ ЗДА:

New York Americans—Kutis, St. Louis .... 2 : 0

ЧАША НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІГИ НЮ ЙОРК:

Paterson Dovers—УСК Ню Йорк .... 3 : 1
Gjoa—Warsaw .... 3 : 2

ЛІГА СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ:

Polish Falcons A — Maritimo 4 : 1
Entre Nous — СІЧ Елизабет 2 : 1
Erie A. C. — Iberia .... 2 : 1

„ІҐЛЕС" — „ЛЕВИ" 3:5 (2:2)

Шікаго, 9. 5. 54. — Склад „Левів": Касіян (Сокологорський), Мелешко, Шанасаріян, Тищенко, Андрушко, Кузик, Маркевич, Куцан, Коханюк, М. Дахнівський, Куляс (І. Дахнівський).

Ворота: Маркевич 2, Коханюк 2, М. Дахнівський 1.

Глядачів: 300.

Четверті зчерги мистецькі змагання проти „Іґлес", найповажнішого претендента на цьогорічний чемпіонат Шікаґа (опінія секретаря тутешньої Ліґи) — покінчилася заслуженою перемогою „Левів". Цісю дорогою „Леви" зреванжувалися полякам за недавню 2:1 прогру у змаганнях за чашу стейту Іллиной.

Перебіг гри був дуже цікавий. „Іґлес", маючи легку перевагу в полі, продовж перших 15 хв. здобули 2:0 провадження. На 17 та 20 хвилинах „Левам" вдалося вирівняти, завдяки двом непорозумінням між воротарем та залогою противника, з притомних стрілів Маркевича й Коханюка, встановлюючи вислід до половини. Друга півгра стояла ввесь час під знаком нашої переваги. Все ж таки полякам знову вдалося підвищити вислід, що його Маркевич на 61 хв. вирівняв, Дахнівський на 75 хв. підвищив у користь „Левів", а Коханюк на 89 хв. остаточно встановив. Змагання, помимо високої ставки (престиж і точки) були незвичайно „фер" і стояли на досить гарному рівні. Обидва судді були тим разом без найменшого закиду. Таких матчів бажалося б бачити більше!

У передматчу резерва „Левів" перемогла резерву „Іґлес" 2:0 (0:0). Ворота здобули: Борисевич 1 і Мойсеєнко 1.

Інші висліди Мейджор Дивиҗен: „Фальконс — „Некакса 4:0. „Словакс" — „Ганза" 5:0. „Ранджерс" — „Швабен" (не відбулися).

Табелю покищо очолюють „Леви" і „Словакс", маючи рівну кількість здобутих точок (по 8). Вирішення першого місця, а тимсамим правдоподібно весняного мистецтва принесе безпосередня зустріч Леви — Словакс, що відбудеться в наступну неділю 16. 5. 54.

Роман Дублянниця.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Розкішний, високомистецький, цінний і одночасно найдешевший дарунок на св. Миколая, Різдво і Новий Рік дорослим дітям — — це чудові
ЛЕГЕНДИ ПРО ХРИСТА
п. з.:
ГАРФА ЛЕІЛІ
Константини
МАЛИЦЬКОЇ
(Віри Лебедової)
з численними ілюстраціями Юрія Кульчицького, великого альбомного форм. (9x11 інчів), на дорогому папері.
Це видання повинно найтися особливо під Різдвяною Ялинкою в кожній українській християнській хаті!
Без огляду на великі кошти видання, ціна примірника тільки $1.50. В окремому переплеті $2.10. Замовлення з належитістю шліть завчасу на адресу:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street,
Jersey City 3, N. J.

НАУКОВИЙ УСПІХ МОЛОДОГО УКРАЇНЦЯ

Кожний нарід радіє, коли його молодь крізь довгі роки і важку, мозильну працю у шкільних лавках здобуває наукові степені.

Куди більше радіє такими здобутками наш український нарід, що століття, будучи у ворожій неволі, був майже відтятий від високих шкіл, за які платив податки, а у яких виховувалися, здобували високі науки сини народів наших ворогів, гнобителів.

Лише відносно мала частина українців тут і там спромагалася на вищу школу для своїх дітей до першої світової війни, — мільйони ж їх кінчили своє образування у четвертій клясі народній, на селі.

Що українці є народом здібним до науки, це наглядно бачимо в послідних роках, головно у Канаді і Америці, де наша молодь тішиться повною свободою рухів, дома і в школі, з чого, ніби гриби по дощі, на нашу радість ростуть молоді, здорові ряди наших учених професіоналістів у всіх галузях наукового росту і здобутків.

На цей раз маємо приємність зголосити ще одного вченого молодого українця, члена Молодих Українських Націоналістів в Содбурах, Онт. та члена Українського Народного Союзу, Відділу ч. 427 в Ст. Кетеринс, Онт., а саме Тараса Підвербецького, який на університеті в Атенс, в Огайо, студіючи хемію, здобув диплом Master of Science.

Одначе цей ступень не задовольняє молодого амбітного Тараса.

Діставши стипендію, він переїздить до Айова Стейт Каледжу і, викладаючи хемію молодим студентам, самий працює при комісії Атомової Енергії, щоб здобути там для себе докторат.

Тарас, син Василя й Марії Підвербецьких, родився 1927 року в селі Поточиськах, повіт Городенка, Західня Україна.

Приїхав до Канади 1937 року і замешкав в місті Содбури, де

Тарас Підвербецький

його батько працював в копальні нікклю.

Батько і мати Тараса були і є активними членами УНО, бо ж Тарас учащаючи до школи, був здібним і активним членом М. У. Н.

В 1944-1946 молодий Тарас відбув Вищі Освітні Курси у Вінніпеґу при УНО, де під досвідченою рукою управителя Курсів д-ра П. Маценка набув провідницький хист і став інструктором українських танків в МУН.

Скінчивши технічну школу, 1947 року записався на Квін університет в Кінґстон, Онт., звідки переїздить до Атенс, Огайо університету, де й став Master of Science.

Цим одначе молодий Тарас не радовольняється. Його ціль є пізнати глибинні тайни атому, здобути докторат на тій ділянці найновішої науки, стати одним з атомових експертів.

Щасти ж тобі Боже, Тарасе! На твій докторат нетерпеливо чекає твій добрий тато і мама, на нього чекає цілий МУН і УНО.

Кор.

Колишній президент Франції у ролі журналиста

Відень. — Колишній президент Франції, Вінсент Оріоль виголосив промову на сесії Міжнародного Пресового Інституту. Він виступив проти тих, що критикують Францію за її політику в Індо-Китаї, бо — мовляв — ці критики забувають, що Франція сама несла сім років тягар війни, що, як тепер уже всім ясно, була війною за інтереси всього вільного світу, а не тільки Франції. Він радив допомогти Франції видобутися з теперішньої ситуаціял на судових розправах. Теції, а не ускладнювати її. Оріоль критикував західній пакт Оборонної Спільноти, висловлюючись проти озброєння Західньої Німеччини, поки ціла Німеччина не буде об'єднана, бо це, мовляв, доведе до хаотизації відносин, збільшення совєтського натиску і загострення протинімецьких настроїв у Франції. Включення західньо-німецької армії до загальноевропейських збройних сил Оріоль назвав „карикатуризуванням Европи".

Вивчають способи зберігання харчів при допомозі атомової енерґії

Вашингтон. — Армія почала здійснювати п'ятирічний плян, як при допомозі атомового промінювання зберігати харчі від псування. Подаючи до відома цей проєкт, армія заявила, що це є приклад використовування атомової енерґії, про яке говорив президент Айзенгавер. В повідомленні сказано, що коли вдасться цей плян здійснити, то він зреволюціонізує всі дотеперішні способи зберігання харчів при допомозі заморожування й холодильників, які тоді зовсім не будуть потрібні, а зберігання харчів буде влегшене і їхній транспорт не вимагатиме таких коштів, як тепер. Цим проєктом займається Квартирмайстерський Корпус Армії при діяльній співучасті Комісії Атомової Енергії. Співпрацюватимуть при здійсненні цього проєкту й інші армійські установи, урядові аґенції та приватний промисл і виховні групи.

НОВІ ВИДАННЯ КНИЖОК
що їх можна дістати в книгарні
„СВОБОДИ":

1. Поміж берегами — Д. Ярославська $2.20
Найцікавіша повість життя еміґрантів у Німеччині перед масовим виїздом за океан.
2. Буря над Львовом — В. Марська $2.20
Хвилююча повість з часів першої окупації Львова большевиками.
3. Дочка Монтезуми, — 2 томи, Г. Райдер Гаґґард $3.00
Надзвичайно цікава повість для юнацтва з часів завоювання Мехіко.
4. Зелені Дні — Л. Оленко $1.20
Перший і останній напівбіографічний твір юної письменниці, що трагічно згинула в 1945 р.

SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Чорноморська Січ, відд. 14 повідомляє, що місячні збори відбудуться в понеділок, 24-го травня, в год. 8. веч., в Січовім Домі при 508 — 18 Евню. Проситься всіх членів явитись на зборах. Рівнож звертаємо увагу довгуючим членам вирівняти свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. Члени які ще не зложили 1 дол. на Союзівку, проситься доручити з місячними вкладками. — М. Васараб, предс.; М. П. Отрок, секр. М. Демків, кас.

ГЕМТРАМК, МІШ. — Т-во ім. М. Шашкевича відд. 94, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 22-го травня, о год. 7-ій веч., в залі У. Д. К. при вул. Грейлінг 2376. Просимо всіх наших членів прийти на ті сходини і принести свої вкладки до УНСоюзу. Починаючи від цього оголошення п. Микола Прихітко не є більше фін. секретарем 94-го Відділу УНС, не є більше уповажнений збирати гроші до УНСоюзу, ані підписувати чеки, а всі залеглості і членські вкладки належить платити від травня 1954 р. на сходинах 94-го Відділу УНС до рук нового фін. секретаря п. Володимира БОРИСЬКЕВИЧА. Хто з членів поступить інакше, як тут проголошено, зробить це на власну свою відповідальність. Боржники будуть суспендовані навіть за один місяць залеглостей! — Е. Зубальський, предс.; М. Мандрух, рек. секр.; О. Морозовський, скарб.; І. Заблоцький, голова ККомісії.

Вступайте в члени У. Н. СОЮЗУ!

Посмертні Згадки

ТЕОДОР ГУК, член Б-ва св. Стефана відд. 221 УНСоюзу в Шікаґо, Ілл., помер 7-го травня 1954 р., в 73 році життя. Покійний був родом з с. Броничі, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Полишив в смутку 5 синів, Миколу, Стефана, Мирона, Михайла, Івана і одну дочку Анну та вісім внуків. Похорон відбувся 11-го травня при участі Родини, Знайомих і Членів відділу з греко-кат. церкви св. Николая, відпроваджено на цвинтар св. Николая. — В. Й. П.!
Т. Шпікула, секр.

НІНА ПАВЛІЧКО, членкиня Б-ва св. Йосафата відд. 217 в Рачестер, Н. Й., померла 28-го квітня 1954 р., проживши 31 років. Покійна родилась 1923 р. в Харкові, Україна. Полишила в смутку мужа Івана і двоє дітей Богдана і Миколу. Похорон відбувся 1. травня до греко-кат. церкви св. Йосафата при участи Родини, Знайомих і Членів Б-ва, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre Cemetery. — В. Й П.!
А. Іванів, секр.

ЗЕПКО СОФІЯ, від дитинства членкиня Клюбу І. Франка відд. 180 УНСоюзу в Акрон, Огайо., померла по довгій недузі 9-го травня 1954 р. проживши 30 років. Покійна, хоч роджена в Акрон, О., була знана як активна українка молодого покоління в стейті Огайо, бо брала живу участь не тільки в своїм відділі, але також належала до Ліґи Укр. Молоді Північної Америки; Ліґи Укр. Кат. Молоді й багато інших організацій. Покійна полишила в смутку родичів Олексу і Анастазію Зепко; сестру Анну МекҐави і Ґеновефу Жеребняк і багато Рідні. Похорон відбувся 12-го травня при великім здвизі Родини, Приятелів і Знайомих з погребового заведення до церкви св. Духа і на кат. цвинтар св. Хреста. — В. Й П.!
В. Пулк.

Ви ще не маєте найкращої книжечки для Ваших Діточок
СОНЯШНІ ДНІ
Упорядкувала
М. ЮРКЕВИЧ.
Ціна — 30 центів.
Замовляйте в „Свободі"
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

REAL ESTATE

Irvington — 3-родин. дім, все свіжо відновлене, знамениті умовини, автом. огрівання. Чистий річ. дохід $2,880. Знижена ціна до $23,500. Також інший дім в Newark,—3 апарт., 5 ґаражів, дохід $1,800 річно, $12,900, готівки тільки $3,800. Кликати ESsex 3-3384

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА — купна фарми, 486 акр. 200 управної землі, земля управлювана тракторами. Обора з 106 перегородами, "box Stalls" 2 "silos", 12 кімн. дім, лазничка, центр. огрівання. Джерельна вода, дорога "macadam", 80 шт. худоби, вся машинерія. Заміняємо за меншу фарму, або на продаж за приступну ціну. З трактором або без. Маємо великий вибір молочних і курячих фарм. Тел. 2989 або пишіть: Bagnardi Realty, Box 18, Oneonta, N. Y.

FLUSHING—продаж або винайм. 80x100, 2 будинки, один 20x30, один 20x20, запасна залізниця on Willets Point Blvd. between Roosevelt & Northern. Простірні площі на склади.
Phone TW. 8-1061
або пишіть N. COPPOLA, 104 -41 49th Ave., Corona, L. I.

CLINTON (Vic) N.J. — $16,500
З каміння 100-літній дім, 5 кімнат при досконалій дорозі, ґараж, 13 акр. 40 м. вид. овоч. дерева, живоплоти, електр., чиста вода, 80" верчена криниця. Qvt. owner — write M-14 — Rm. 830, 11 W. 42nd St. N.Y.C. or call N.Y. ALgonquin 5-3900—Ext. 133 N.J. CHestnut 5-7525

South Ozone Pk — 2-Fam.
ТІЛЬКИ $9,490
1 апарт. до зайняття. — 10 кімнат, добрий дохід, всі удогіднення.
Краще купно — огляньте.
Joesten Realty — LA 7-7798
153-16 Baisley Blvd. (Opp. Baisley Park) Jam.

В. ЧАПЛЕНКА
„ЧИИ ЗЛОЧИН?"
про страхіття більшовицької колективізації на Україні
Ціна 50 центів.
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N.J.

Про горобця, славного молодця
— зветься —
нова книжечка Ю. Сірого.
Виписувати з „Свободи".
Ціна тільки 40¢.
"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

MISCELLANEOUS

American Beauty Awning Corp.
ADJUSTABLE
Aluminum Awnings
INSIDE CONTROL
for Light & Ventilation
266 Sea Cliff Ave.
Sea Cliff, L. I. Glen Cove 4-7406

НА ПРОДАЖ
РОБІТНЯ ПАМ'ЯТНИКІВ
Кликати GR. 3-3830

JOHNSON'S BAKERY
OR 3-1529
ГАРНЕ РІЗНОРОДНЕ ПЕЧИВО
Все печеться на місці з найліпшого і вибраного матеріялу.
ТОРТИ, ЧАЄВІ ТІСТОЧКА
СТРУДЛІ (VORTEX)
Ви можете замовляти
СВІЖІ ТОРТИ
просто з печі.
Солідна обслуга.
Говоримо по-українськи.
62 FIRST AVENUE
(Near 4th Street)
NEW YORK CITY

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи".

ГАРНИЙ ДАРУНОК
— для —
дітей, молоді і старших.
Найбільш почитний твір
І. Франка
ЛИС МИКИТА
Прикрашений 110 високомистецькими ілюстраціями, 12 цілосторінковими малюнками на люксусовому папері та двоколіровою обкладинкою відомого мистця Е. КОЗАКА.
Ціна $2.50.
Замовлення з мані ордером слати:
SVOBODA
P.O. Box 346, Jersey City 3, N.J.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД ОУАТНС І ЛІТЕРАТУРНА КОМІСІЯ ЗАРЕВА

з глибоким сумом повідомляють Українське Громадянство, що 7-го травня 1954 р., помер у Мюнхені на 73-му році життя

сл. п. Д-р ОСТАП ГРИЦАЙ

Один з найвизначніших українських літературознавців, письменник, поет, співробітник „Розбудови Держави", почесний член Літературної Комісії ЗАРЕВА і Великий Приятель української молоді. Покійний залишиться у пам'яті української нації, як передовий творець української культури.

П А Н А Х И Д А
за спокій душі сл. п. Д-ра Остапа Грицая
відбудеться
В НЕДІЛЮ, 23-го ТРАВНЯ ц.р., після Співаної Сл. Божої в церкві св. Петра і Павла у Клівленді.
Вічна Йому Пам'ять!

В п'ятницю, 14-го травня 1954 р., помер у віці 54 років

бл. п. ЙОСИФ ГОЛДУН.

Уроджений в Черчі, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив в глибокім смутку дружину Параскевію, сина Ярослава, (в краю), сестру Ксеню, братів Гринька і Михайла. Похорон відбувся у вівторок, 18-го травня з церкви св. о. Николая на Савт Брукліні.
Горем прибиті
дружина ПАРАСКЕВІЯ і син ЯРОСЛАВ.

BUSINESS OPPORTUNITY

ADIRONDACKS, N.Y.—SCHARON LAKE Головний будинок 24 кімн. 2 катеджі, коминок; приміщення на 60, 300 акр. приват. озеро, став до плавання, лодки, теніс. площа. Знижена ціна на скорий продаж. $35,000 за згодою. — MO 8-9741; weekdays 9 to 5 or write: M-14-A — Rm. 830, 11 W. 42nd St., New York City.

NEW FARMERS' MARKET
Opening July 1st, 3 day operation, Wed-Fri-Sat. Heart of dowtown shopping area. 100% location, chain store block. Renting on premises, 65 Market St., Newark, N.J. Wed. 5 to 9 P.M.; Sun. 10 A.M. 5 P.M. or call (NY), NE 8-6591; (NJ) WAverly 6-0233.

LUNCHEONETTE — FOUNTAIN 4-кімн. апарт. позаду будинку. Наріжний склеп, нові поліпшення, добрий дохід, легко побільшити — чудова нагода для подружжя поліпшити умовини життя. Вибір газет. Власник виїжджає з міста — мусить продати. 515 Grandview Ave., Ridgewood, Queens.

BAR & GRILL, добре поставлений бизнес, Jersey City; при головній евеню, знамените положення; продається з уваги на хворобу. Чудова нагода по ціні нижче вартости.
T. J. MURPHY AGENCY
476 Ocean Ave. Jersey City, N.J.
DElaware 3-6324

ТАВЕРНА — CLIFFSIDE PARK Добре знана, давно заснована. Ідеальне положення. Багато можливостей для енергійного власника. Продається з уваги на здоров'я.
BLACKMAN,
CLiffside 6-8944 or 1965

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

„МІЗАР" — ВОРОГ РЕВМАТИЗМУ
Випробуваний середник проти ревматизму й перестуди. Допомагає при болях в руках, ногах і в крижах. Усі ці недуги зникають після вжиття „МІЗАРУ". Великий слоїк коштує $7.00. Належитість посилайте разом з замовленням на адресу:
JOSEPH SOROKOWSKI
900 N. Taylor Ave., Oak Park, Ill.
Tel.: Village 8-3111

Якщо Ви здесперовані симптомами астматичним кашлем чи бронхіяльним запаленням, то не пропустіть нагоди це прочитати. Ось великі новини для терплячих у звідомленнях про майже чудесну поміч на такі симптоми: важкий віддих, почуття душення, спазматичний кашель під час задержки флегми, задихування та інші терпіння, що йдуть у парі з астматичним кашлем та бронхіяльним запаленням. Цей чудесний лік, званий PENNYL, творить чуда як відкашлювальна поміч в цій ситуації. Одна доза, як відомо, приносить полегшу. Тепер цей лік доступний читачам цієї газети, які можуть одержати пляшку, висилаючи звичайно цей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 38, Box 762, Peekskill, N. Y. Не треба висилати грошей. Вистарчить виписати друком докладно Ваше ім'я і адресу на зворотній стороні коверти. Заплатіть поштареві $3 і кошти пересилки COD, по одержанні фляшки. Коли Вам стане легше від поганих симптомів, Ви признаєте, що це є найкращий видаток, який Ви колинебудь зробили.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ДР. МЕД.
ВИТОВТ ЛЕВИЦЬКИЙ
ВІДКРИВ ОРДИНАЦІЮ
в CLEVELAND 9, OHIO
2116 EGLINDALE AVENUE
біля City Hospital
Telephone: SHadyside 9-0857
та приймає пацієнтів кожного дня — крім неділь й свят — від год.:
2-4 й 6-8 P.M.
та за попереднім зголошенням
(By Appointment).

ФІРМА KARBINYK REAL ESTATE
одинока українська, в Брістоль-Левіттавн-Морісвіл, в долині Делавер, найбільшого індустріяльного осередку на сході, має на продаж доми, площі і другі підприємства.
За інформаціями звертайтесь до:
KARBINYK REAL ESTATE, 153 W. Wyoming Avenue, Philadelphia 40, Pa. — Phone: MIchigan 4-5029
Мирон Карбівник, властитель.

ТАРЗАН, ч. 3278. Особисте зацікавлення.

— Я вами цікавлюся, — сказала Немона. Ходіть, сідайте поруч мене і оповідайте, хто ви?

— Сподіваюся, що ви не надто зацікавлені, — сухо відповів Тарзан. — Я довідався, що ваше зацікавлення особою може бути небезпечне для неї.

— Я небезпечна тільки для тих, які можуть зрадити моє довір'я. Вам, Тарзане, я вірю. Ви є вільні, якщо тільки ви не будете пробувати залишити Антор... і мене.

— Я не можу цього обіцяти — щиро відповів Тарзан. — Так тоді, сказала вона, мої гончі леви вистежать вас і знищать!